

Bouwen en bewaren

SGP
Barneveld

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
SGP GEMEENTE BARNEVELD
2022-2026**

Contact met de Gemeentelijke Afdeling:

Jaap van den Bosch, voorzitter
E-mail: barneveld@sgp.nl
Website: www.barneveld.sgp.nl

Versie 1.0
Januari 2022

SGP
Barneveld

VOORWOORD

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van de SGP voor de gemeenteraadsperiode 2022-2026. Vooraf willen we u hartelijk danken voor de tijd en de moeite die u neemt om dit tot u te nemen.

‘Bouwen en bewaren’ is de slogan van ons verkiezingsprogramma. De gemeente Barneveld groeit. Er wordt gebouwd en de komende jaren zal er nog veel meer gebouwd moeten worden. Daarbij denken we aan woningen, maar ook aan bedrijven. Bouwen is een werkwoord dat bij ondernemend Barneveld past. De SGP wil daar nadrukkelijk op inzetten. Daarnaast wil de SGP bouwen aan ons gemeentelijk apparaat om de dienstverlening naar burgers, bedrijven en agrariërs en beter te maken.

Het is niet alleen bouwen en groeien wat de SGP betreft. Er is veel in onze mooie gemeente waar we zuinig op willen zijn. Daarom kiezen we ook voor bewaren. Daarbij denken we in de eerste plaats aan de christelijke identiteit die onze gemeente stempelt. Voor de SGP is de Bijbel het betrouwbaarste kompas voor de inrichting van onze samenleving. Op dat kompas willen we ons blijvend richten. Over de veiligheid valt in onze gemeente over het algemeen niet te klagen. Dat houden we graag zo, al vinden we de alcoholproblematiek erg zorgelijk. Zuinig is de SGP op het buitengebied en het dorpskarakter.

Onze SGP-politici doen hun werk niet in eigen kracht, maar in afhankelijkheid van God. Daarom wil de SGP ook vanaf deze plaats haar afhankelijkheid aan God betuigen voor de komende gemeenteraadsperiode. Alleen met Gods hulp zijn wij in staat om ons werk te doen.

We hebben ervoor gekozen om dit programma in te delen op basis van een functionele structuur. De onderwerpen zijn weergegeven met heldere en eenduidige koppen. De hoofdstukken corresponderen met de programma’s van de kadernota van gemeente Barneveld. Deze indeling biedt u de gelegenheid om snel de onderwerpen te vinden die u zoekt. Opent u overigens dit document digitaal in PDF dan kunt u in de inhoudsopgave de onderwerpen aanklikken. U komt dan meteen bij de tekst op de juiste pagina terecht.

Neem en lees! U bent dan op de hoogte hoe de SGP in de komende raadsperiode de voorkomende onderwerpen wil benaderen. Voor alles geldt Deo Volente: zo de Heere wil en wij leven.

De SGP hoopt op uw stem bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022. Met uw stem wil de SGP bij een geopende Bijbel het goede zoeken voor elke inwoner.

Het bestuur van de gemeentelijke afdeling te Barneveld

Januari 2022

INHOUD

VOORWOORD	3
1. BESTUUR EN INTERNE DIENSTVERLENING	6
1.1 Grondslag voor politiek handelen	6
1.2 Zondagsrust	6
1.3 Ambtsgebed	6
1.4 Vlaggen	7
1.5 Dorpskarakter	7
1.6 Gemeentelijke dienstverlening	8
1.7 Lokale democratie	8
1.8 Sociale samenhang	9
1.9 Regionale samenwerking	10
2. PARTICIPATIE EN ONDERSTEUNING	12
2.1 Participatiewet	12
2.2 Armoedebestrijding	13
2.3 Re-integratie	14
2.4 Vluchtelingen met legitieme verblijfsstatus	14
2.5 Jeugdwerkloosheid	15
2.6 Uitgangspunten voor WMO-beleid	15
2.7 Mantelzorgers en vrijwilligers	16
2.8 Ouderenzorg	18
2.9 Jeugdhulp	18
2.10 Gezin als hoeksteen	19

2.11	Zorg en onderwijs	20
2.12	Volksgezondheid	20
2.13	Zorg voor dieren	21
3.	BEDRIJVIGHEID EN BEREIKBAARHEID	22
3.1	Lokale economie	22
3.2	Gezonde agrarische sector in een vitaal buitengebied	25
3.3	Verkeer en openbaar vervoer	27
3.4	Toekomstgerichte recreatiesector	30
4.	WOON- EN LEEFOMGEVING	32
4.1	Ruimte, bouwen en wonen	32
4.2	Openbare ruimte	34
4.3	Riolering	35
4.4	Veilige samenleving	36
4.5	Milieu en duurzaamheid	39
4.6	Onderwijs	42
4.7	Sport en beweging	43
4.8	Kunst en cultuur	44
5.	AANDACHTSPUNTEN PER KERN	47
6.	FINANCIËN EN INKOOP	49
6.1	Financieel beleid	49
6.2	Grondbeleid	49
6.3	Keuzes maken bij bezuinigingen	49
6.4	Zuinig en sober subsidiebeleid	50
6.5	Inkoop en aanbestedingen	50

1. BESTUUR EN INTERNE DIENSTVERLENING

1.1 Grondslag voor politiek handelen

De SGP is een christelijke partij. Zij ziet de Bijbel, en de daarop gegronde Drie Formulieren van Enigheid¹, als betrouwbaar uitgangspunt voor het leven en de politiek. De SGP gebruikt de Tien Geboden, die God in Zijn Woord heeft gegeven tot welzijn van alle mensen, als richtsnoer voor het politieke handelen. De Heere Jezus leerde dat de kern daarvan liefde is: God liefhebben boven alles en de naaste (lees: elke inwoner) als onszelf.

Volgens dit ideaal voelt de SGP zich geroepen om het goede te zoeken voor de gehele Barneveldse samenleving. In de huidige, onzekere tijd van de coronapandemie voelt zij die roeping met nog dieper overtuiging. Via democratische weg wil de SGP een constructieve bijdrage leveren in de politiek.

1.2 Zondagsrust

De liefde voor Gods dag is onlosmakelijk verbonden aan de overtuiging van de SGP. De zondag is een door God ingestelde rustdag; tot eer van God en tot zegen van de naaste. Een groot gedeelte van de Barneveldse bevolking gebruikt de zondag als dag om God te dienen en om als gezin bij elkaar te kunnen zijn. Daarnaast biedt één rustdag per week een gezond weekritme, waarmee deze dag waardevol is om in stand te houden voor onze samenleving.

Het ideaal van de SGP is dat openbare gebouwen, winkels en horeca gesloten zijn op zondag. De openingstijden van openbare gebouwen, waaronder de Veluwehal en de zwembaden, wil de SGP niet verruimen. De Verordening Winkeltijden moet de gemeente gebruiken om winkels gesloten te houden op zondag. Dit geldt voor alle kernen. De SGP is voor het tijdig stoppen van evenementen op zaterdagavond en het weren ervan op zondag. Verder wil zij dat terrassen op zaterdag om uiterlijk 24.00 uur sluiten, om overlast op zondag te voorkomen.

De SGP vindt het ook onwenselijk dat de zondagsrust wordt verstoord door het bezorgen van pakketten en boodschappen op zondag. Als partij ontmoedigen we deze nieuwe ontwikkeling.

Concrete punten:

- Zondagsrust behouden en bevorderen
- Winkels blijven gesloten op zondag
- Sta evenementen niet toe op zondag
- Sluit terrassen op zaterdag om uiterlijk 24.00 uur

1.3 Ambtsgebed

De SGP wil dat het ambtsgebed onderdeel blijft uitmaken van de raadsvergadering. Dit betekent dat artikel 28 van de Organisatieverordening onveranderd blijft. De SGP gelooft dat het een goede zaak is

¹ Heidelbergse Catechismus, Nederlandse geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels

voor alle betrokkenen om voorafgaand aan een raadsvergadering Gods zegen te vragen. Niet alleen is dit een eeuwenoude en goede traditie in Nederland, maar zij gelooft dat we afhankelijk zijn van Gods zegen in alle besluitvorming. Ook is het goed om God te danken na afloop voor alles wat Hij ons onverdiend schonk.

Concrete punten:

- Ambtsgebed blijft onderdeel van raadsvergadering
- Artikel 28 (Organisatieverordening) blijft onveranderd

1.4 Vlaggen

De SGP wil zich dat de gemeente Barneveld zich houdt aan het landelijk vlagprotocol op openbare gebouwen. De opties binnen dit vlagprotocol zijn de Nederlandse driekleur, eventueel aangevuld met oranje wimpel en de Barneveldse vlag of wimpel.

De SGP is er ook voorstander van om in de raadszaal de Nederlandse driekleur te plaatsen.

Concrete punten:

- Landelijk vlagprotocol is richtlijn voor openbare gebouwen
- Plaats Nederlandse driekleur in de Barneveldse raadszaal

1.5 Dorpskarakter

Onze gemeente is omringd door natuur en kent weinig hoge gebouwen. Dat geldt zeker voor de kernen Garderen, De Glind, Kootwijk, Kootwijkerbroek, Stroe, Terschuur, Voorthuizen en Zwartebroek. De inwoners van onze gemeente zijn trots op hun eigen dorp. De identiteit van gemeente Barneveld met haar kenmerkende zondagsrust, burenzorg, vele vrijwilligers en ondernemerszin wil de SGP beschermen. Barnevelders staan bekend om het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid. De SGP vindt het daarom belangrijk dat de gemeente genoeg ruimte biedt voor ondernemerschap en creatieve plannen van inwoners.

Barneveld groeit: naar verwachting zal het inwonertal van onze gemeente de komende 20 jaar stijgen naar 80.000 à 85.000. De SGP blijft zich ondanks deze stevige groei inzetten om het unieke dorpskarakter van zowel de kern Barneveld als de andere kernen te bewaren. De bevordering van het dorpskarakter is als een rode lijn terug te zien in de keuzes van de SGP. Zij stimuleert bijvoorbeeld de aanwezigheid van winkels die het landelijk karakter versterken. Maar ook: de SGP heeft aandacht voor klompenpaden en voor goede fiets- en wandelpaden.

Concrete punten:

- Bescherm christelijke identiteit en dorpskarakter van Barneveld
- Gemeente biedt ruimte aan ondernemerschap en creatieve plannen
- Alle kernen groeien mee rekening houdend met wat elke kern nodig heeft

1.6 Gemeentelijke dienstverlening

De SGP verwacht van ambtenaren op het gemeentehuis dat zij de regels en procedures helder en concreet uitleggen aan burgers. Medewerkers van gemeente Barneveld denken mee met inwoners over hoe hun wensen binnen de kaders van de wet uitgevoerd kunnen worden.

Hoewel er op het gemeentehuis hard wordt gewerkt, zijn er twee zaken die echt beter moeten. Dat betreft de samenhang tussen afdelingen én de communicatie naar de burger. Deze zaken kunnen volgens de SGP worden verbeterd door muren tussen afdelingen weg te halen. De SGP stelt voor dat er één aanspreekpunt komt voor burgers en bedrijven. Vanuit dit centrale aanspreekpunt kunnen vervolgens de interne contacten worden gelegd naar de betreffende afdelingen. Dit aanspreekpunt kan tegelijk de voortgang van het proces in de gaten houden. Er moet verschil komen tussen ambtenaren die zich richten op het proces en ambtenaren die zich bezighouden met de inhoud. Met deze duidelijke taakverdeling kunnen zij het werk efficiënter en effectiever uitvoeren. Wat de SGP betreft worden deze verbeteringen mede tot stand gebracht door het gestarte groeiplan van de gemeente.

Deze genoemde verbeteringen voor de ambtelijke organisatie willen we ook uitgevoerd zien bij de Omgevingsdienst De Vallei (OddV).

De SGP wil dat de gemeente haar diensten op een professionele en veilige manier aanbiedt, zowel aan het loket als digitaal. Inwoners moeten hun zaken bij gemeente Barneveld ook via internet kunnen regelen. Daarbij is het gewenst dat burgers en ondernemers online kunnen volgen wat de status van hun aanvraag of verzoek is via een portal dat gekoppeld is aan een zaakstelsel. Dat bevordert de transparantie en zal de samenwerking met de gemeente stimuleren. Naast deze digitale mogelijkheden moet informatie-uitwisseling zowel mondeling als op papier beschikbaar blijven als alternatief.

De SGP is voor een personeelsbeleid dat medewerkers stimuleert om hun talenten en competenties te ontwikkelen, zodat de gemeente gemotiveerd en deskundig personeel krijgt en houdt. Ambtenaren werken niet op zondag, behalve als het gaat om absoluut noodzakelijk werk.

Concrete punten:

- Verbeter de gemeentelijke dienstverlening aan burgers en bedrijven en de onderlinge communicatie binnen de gemeentelijke organisatie
- Werk binnen de gemeente met één aanspreekpunt voor burgers en bedrijven en voorkom daarmee dat de burger niet meer van het kastje naar de muur wordt gestuurd
- Verbeter ook de dienstverlening van OddV
- Gemeente zorgt voor onlinemogelijkheid voor het volgen van aanvraag of verzoek
- Papier en mondeling blijven beschikbaar als communicatiealternatief
- Personeelsbeleid is gericht op ontwikkeling van talenten en competenties
- Ambtenaren werken niet op zondag, behalve voor noodzakelijk werk

1.7 Lokale democratie

Onze maatschappij heeft een structurele verandering ondergaan naar een netwerksamenleving waarin gemeente, inwoners, ondernemers en organisaties samenwerken. Het antwoord van de SGP op deze ontwikkeling is dat het de taak van de gemeenteraad blijft om kaders te stellen en deze te controleren. Tegelijk vindt de SGP het belangrijk dat de lokale overheid uitnodigend is naar burgers en ze actief betreft bij het ontwikkelingsproces van beleidsvoorstellen. Van belang is dat voorstellen helder worden beschreven in begrijpelijke taal. Als er al vakjargon wordt gebruikt, dient dit te worden toegelicht.

De nieuwe Omgevingswet² die door het parlement is aangenomen, gaat over het bereiken van één overkoepelende visie voor de fysieke leefomgeving. In dit kader zijn al de nodige goede stappen gezet door de gemeente. Overheid en burgers denken samen na over wat er nodig is voor toekomstige plannen, waarbij de overheid verantwoordelijk blijft voor de goede uitvoering als geheel. Participatie vanuit de burgers en bedrijven is van groot belang bij de Omgevingswet. De overheid betreft de burgers bij de beleidsvorming en planvorming. De gemeenteraad blijft het orgaan waar de beleidsbeslissingen vallen. De Omgevingswet gaat uit van een gelijkwaardige informatiepositie tussen gemeente en inwoners. Burgers die meedenken zijn onmisbaar voor het bereiken van nieuwe doelen. Concreet betekent dit voor gemeente Barneveld dat (dorps)plannen die vanuit de kernen zijn bedacht, meedoen als bouwstenen voor nieuw beleid. Ook de plannen die ontstaan bij de gesprekken aan de keukentafel wil de SGP serieus mee laten wegen in het beleid van de gemeente.

Concrete punten:

- De gemeenteraad stelt kaders en behoudt haar controlerende taak
- Schrijf voorstellen vanuit de gemeente in begrijpelijke taal
- Participatie van burgers en bedrijven is belangrijk bij beleidsvorming
- De gemeente legt vooraf uit wat het doel van participatie is
- De gemeenteraad blijft beslissingsbevoegdheid houden bij beleidsplannen
- Plannen vanuit de Barneveldse samenleving vormen bouwstenen voor nieuw beleid
- Gemeente weegt plannen uit keukentafelgesprekken serieus mee in beleidskeuzes

1.8 Sociale samenhang

Barneveld kent meerdere samenwerkingsverbanden waar mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten en samenwerken. Deze organisaties zijn van groot belang voor de sociale samenhang. Daar waar nodig vormen ze een gesprekspartner voor de gemeente. Het is van belang dat ze een evenwichtige vertegenwoordiging van de Barneveldse samenleving vormen.

De SGP wil dat zowel de gemeenteraad als het College van B&W de contacten intensificeert met onder andere de Jongerenraad en de Adviesraad Sociaal Domein. De SGP is er voorstander van dat dit soort raden een afspiegeling is van de samenleving. Door contacten met deze raden krijgt de gemeente zicht op wat er leeft in de samenleving. De SGP wil dat deze contacten worden benut om in beeld te krijgen wat sociaal zwakkeren in onze samenleving nodig hebben.

De SGP waardeert het werk van de wijkplatforms, omdat deze een laagdrempelige manier bieden voor burgers om gehoord te worden. Daarnaast is het een middel voor de gemeente om voeling te houden met de wijken. De wijkplatforms hebben wat de SGP betreft aandacht voor de veiligheid, groen en verkeer, en de sociale samenhang in de wijk. De SGP wil dat de gemeente de wijkplatforms blijft stimuleren en faciliteren. De gebiedsregisseur³ moet een rol gaan spelen bij de sociale samenhang door korte lijnen met de wijkplatforms. De SGP vindt het belangrijk dat de rol van gebiedsregisseur stevig wordt verankerd in ons gemeentelijk beleid.

Welzijn Barneveld zet zich in voor het versterken van de sociale samenhang in wijken, dorpen en buurten. De SGP steunt van harte de projecten van deze stichting. Meer over de inzet van Welzijn Barneveld, zie hoofdstuk 2.

² Deze wet gaat over water, ruimte, milieu, bouwen, erfgoed en natuur. De Omgevingswet zal naar alle waarschijnlijkheid in 2022 van kracht worden.

³ De rol van gebiedsadviseur is nieuw in de ambtelijke organisatie. Momenteel is er één, in de komende periode worden nog twee gebiedsregisseurs aangesteld. De betreffende ambtenaar is betrokken bij een bepaald gebied van de gemeente, weet wat daar speelt en brengt de diverse zaken met elkaar in verbinding.

Concrete punten:

- Intensiveer contacten van de gemeenteraad met de Jongerenraad en de Adviesraad Sociaal Domein door halfjaarlijkse bijeenkomsten
- Stimuleer wijkplatforms faciliteer met oog voor de verschillen in de wijken
- Betrek Welzijn Barneveld bij de wijkplatforms voor het sociale component
- Steun en stimuleer projecten van Welzijn Barneveld voor sociale samenhang in wijken

1.9 Regionale samenwerking

De gemeente staat dicht bij de burger dan provinciale of landelijke overheden. De lokale overheid is daardoor het meest geschikt om de belangen van burgers te dienen. Barneveld is een gemeente die groot genoeg is om zelfstandig haar zaken te regelen. Er zijn echter onderwerpen die de gemeentegrenzen overstijgen. Dit betreft de uitvoering van Jeugdzorg en de Participatiewet; deze worden regionaal uitgevoerd. De SGP is ook voorstander van het maken van afspraken met de regio over de onderwerpen woningbouw, bedrijfsterreinen en perifere detailhandel⁴.

Regio FoodValley is een initiatief waarin acht gemeenten de krachten bundelen om gezamenlijke doelen te bereiken. Een aantal van deze doelen zijn: de ontwikkeling van gezonde verdienmodellen voor agrarische ondernemingen in een vitaal buitengebied, verbetering van de aansluiting A1/A30 en de aanpak van fijnstofuitstoot. Dit zijn belangrijke onderwerpen voor de SGP en daarom wil ze de bestuurlijke samenwerking in de regio voortzetten. De samenwerking met Regio FoodValley versterkt daarnaast de (inter-)nationale positie, die de belangen voor de Barneveldse samenleving ten goede komen. Het is voor de SGP een aangelegen punt dat over de regionale samenwerking goed gecommuniceerd wordt met gemeenteraadsleden.

Regionale afspraken moeten helder en inzichtelijk zijn voor de burger. De SGP verzet zich tegen het ontstaan van extra bestuurslagen zonder democratische controle. We blijven ons inzetten om de democratische besluitvorming in de regio FoodValley te bewaken.

Ondernemers – en hun koepelorganisaties BIK, JOS, FOV, VNO-NCW⁵ – merken nog te weinig van Regio FoodValley. Er is betere communicatie nodig tussen Regio FoodValley en het bedrijfsleven. De SGP pleit ervoor dat Regio FoodValley kennisinstellingen en ondernemers meer met elkaar verbindt, zodat ondernemers kunnen profiteren van die kennisinstellingen. De SGP stelt voor dat de gemeente bijeenkomsten organiseert voor ondernemers waar betrokkenen van Regio FoodValley vertellen met welke activiteiten men bezig is.

Onbekend maakt onbemind. Ook naar burgers toe is het belangrijk dat de gemeente de uitkomsten van belangrijke regionale beslissingen communiceert. Bijvoorbeeld door een standaardrubriek op de overzichtspagina in de krant te plaatsen. Naast de gemeente heeft Regio FoodValley zelf ook de verantwoordelijkheid om haar activiteiten zichtbaar te maken binnen de regio.

Een ander samenwerkingsverband is die van de Regio Amersfoort. Hierin werken zeven gemeenten uit provincie Utrecht (Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg) samen, veelal aangevuld met de gemeenten Barneveld en Nijkerk uit onze provincie. Deze samenwerking gaat vooral over woningbouw, infrastructuur en arbeidsmarkt. Het motto van dit samenwerkingsverband

⁴ Perifere detailhandel: grote(re) winkels voor bouwmaterialen, auto's, motoren, boten en caravans, bouwmarkten, tuincentra, woningtextiel, meubelen, keukens, sanitair zonwering etc.

⁵ Barneveldse Industriële Kring (BIK), Jonge Ondernemers Sociëteit (JOS), Federatie Ondernemerskringen Valleiregio (FOV) en Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO). Het VNO-NCW behartigt de gemeenschappelijke belangen van het Nederlandse bedrijfsleven op (inter)nationaal niveau.

wordt als volgt omschreven: "Ons doel is om een bijdrage te leveren aan de versterking van Regio Amersfoort als unieke plek om te wonen, te werken en te leven".

Hoewel het samenwerkingsverband Regio Amersfoort voor de SGP ondergeschikt is aan Regio FoodValley is ze wel erg belangrijk. Vanuit deze gebieden hebben we te maken met de invloedssfeer van Amersfoort en omstreken. Om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in deze aan gemeente Barneveld grenzende gemeenten, is het belangrijk om ook in dit samenwerkingsverband te participeren. Op die manier kan gemeente Barneveld op tijd samenwerken en wordt ze niet verrast door onbekende plannen.

Concrete punten:

- Lokaal regelen wat kan, regionaal regelen wat moet
- Gemeente maakt regionale afspraken voor woningbouw, bedrijfsterreinen en perifere detailhandel en laat hierbij de belangen van Barneveld voorop staan
- Gemeente zet bestuurlijke samenwerking in de regio voort
- We willen ons blijven inzetten om de democratische besluitvorming in de regio te waarborgen
- Regio FoodValley verbindt kennisinstellingen en ondernemers met elkaar
- Gemeente en Regio FoodValley communiceren naar burgers over de regionale samenwerking
- Meedoen met Regio Amersfoort vanuit actieve, toekomstgerichte betrokkenheid

2. PARTICIPATIE EN ONDERSTEUNING

2.1 Participatiewet

Als mensen kunnen werken zijn zij er zelf verantwoordelijk voor dat er brood op de plank komt. De sollicitatieplicht voor mensen in de bijstand vindt de SGP een goede zaak. Alleenstaande ouders in de bijstand worden tot de leerplichtige leeftijd van hun kind niet verplicht om te solliciteren. Van die ouders mag wél verwacht worden dat zij zich voorbereiden op het functioneren op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door het volgen van een (online) opleiding of cursus. Kinderen hebben een ouder⁶ nodig die er voor hen is als ze thuiskomen uit school. Dat bevordert hun welzijn en voorkomt een mogelijk beroep op Jeugdzorg.

Een aantal maatregelen is volgens de SGP nodig om re-integratie en zelfstandigheid te bevorderen. De gemeente:

- Laat mensen in de bijstand - als dat mogelijk is - een tegenprestatie voor hun uitkering leveren, dit gebeurt bij voorkeur via de diverse re-integratiebedrijven die in de gemeente Barneveld werkzaam zijn;
- Benadert mensen in de bijstand actief met het doel om hen zo snel mogelijk aan het werk te krijgen en ondersteunt ze hierbij als dat nodig is;
- Betrekt werkgevers meer bij het matchen van werkgevers en bijstandsgerechtigden;
- Biedt regelingen aan startende ondernemers, zoals onder andere het starterskrediet en informatie voor ZZP'ers.

De SGP ziet de overheid als het schild van de zwakken. Naast hun netwerk van familie, vrienden en bekenden moeten mensen die het (financieel) moeilijk hebben een beroep kunnen doen op de gemeente.

De Bijzondere Bijstand tot 110% van het uitkeringsniveau moet daarom in stand blijven. Gezinnen met schoolgaande kinderen kan de gemeente een Bijzondere Bijstand verlenen tot 120% van het uitkeringsniveau; bijvoorbeeld door een tegemoetkoming in de schoolkosten. Daarbij moet de prikkel om te gaan werken niet worden weggenomen.

Uitkeringsfraude heeft onze blijvende aandacht nodig. In samenwerking met het Rijk wil de SGP dat aanpakken. De inzet van sociale rechercheurs is nodig om deze oplichterij op te sporen. Daarbij moet de menselijke maat niet uit het oog worden verloren.

De SGP vraagt in het bijzonder aandacht voor mensen die in een sociaal isolement zitten of die in een sociaal isolement dreigen te raken. De SGP wil dat deze mensen worden gestimuleerd om te participeren in de samenleving en dat de gemeente ze begeleidt naar betaald werk.

De rol van sociaal-maatschappelijke organisaties is belangrijk in het voorkomen dat mensen in een sociaal isolement raken. De gemeente moet daarom actief in gesprek gaan met deze organisaties en hen op projectbasis voldoende (financieel) ondersteunen in hun werk met deze mensen.

De SGP pleit voor een regiefunctie van de gemeente bij schuldhulpverlening. Het doel is dat mensen zo snel mogelijk uit hun schuldenpositie komen. Er zijn verschillende maatschappelijke organisaties actief

6 Waar 'ouder' staat dient in voorkomende gevallen ook 'verzorger' te worden gelezen

in de schuldhulpverlening, zoals het Diaconaal Netwerk, Stichting Schuldhulpmaatje, Leger des Heils. De SGP wil dat de gemeente deze projecten en organisaties ondersteunt. Daarbij is samenwerking tussen de verschillende organisaties van belang zodat er niet langs elkaar heen wordt gewerkt en de betreffende burger zo goed en efficiënt mogelijk wordt geholpen.

Nog belangrijker is het dat schulden worden voorkomen. Daarvoor is het goed om preventief activiteiten te ondernemen. Inwoners moeten worden bereikt met voorlichting over schuldhulpverlening en budgetbeheer. Projecten als 'Hoe geef ik mijn geld uit?' en 'Sparen, goed idee' stimuleren inwoners om verstandig met hun geld om te gaan. Deze voorlichtingsactiviteiten moeten door de gemeente actief worden gecommuniceerd en in samenwerking met sociaal-maatschappelijke organisaties worden gegeven.

Concrete punten:

- De sollicitatieplicht is een voorwaarde voor een bijstandsuitkering
- Alleenstaande ouders met kinderen krijgen tot de leerplichtige leeftijd van hun kind(eren) ontheffing van de sollicitatieplicht
- Mensen in de bijstand leveren als dat mogelijk is een tegenprestatie voor hun uitkering. Te denken valt aan vrijwilligerswerk en activiteiten in de groenvoorziening.
- Benader mensen in de bijstand om hen zo snel mogelijk aan het werk te krijgen
- Betrek werkgevers meer bij het matchen van werkgevers en bijstandsgerechtigden
- Bijzondere bijstand blijft tot een inkomensgrens van 110% van het bijstandsniveau in stand
- Pak uitkeringsfraude aan in samenwerking met het Rijk en sociale rechercheurs
- Gemeente heeft een regiefunctie bij schuldhulpverlening en werkt daarbij nauw samen met sociaal-maatschappelijke organisaties
- Begeleidt mensen in een sociaal isolement naar betaald werk
- Steun preventieve projecten zoals 'Hoe geef ik mijn geld uit?' en 'Sparen, goed idee'

2.2 Armoedebestrijding

Ook Barneveld kent inwoners die te weinig geld hebben voor hun levensonderhoud. Als mensen zonder eigen toedoen structureel geldtekort hebben, dan wil de SGP een ontheffing geven van de gemeentelijke belastingen. Dat kan worden geregeld binnen het gemeentelijke armoedebeleid.

Mensen die in armoede leven hebben dikwijls te kampen met gecombineerde problemen. Daarom is het belangrijk dat ambtenaren op het gemeentehuis integraal naar de armoedeproblematiek kijken en niet langs elkaar heen werken. Nog te vaak worden mensen van het kastje naar de muur gestuurd. De SGP wil één aanspreekpunt binnen het gemeentehuis voor de burger met armoedeproblematiek. Deze persoon verzorgt het directe contact met de burger en zorgt voor een integrale aanpak binnen de gemeente. Ook kan deze ambtenaar doorverwijzen naar de betreffende sociaal-maatschappelijke organisaties in onze gemeente.

Communicatie over de uitweg uit de armoede en welke mogelijkheden daarvoor beschikbaar zijn, is erg belangrijk. De SGP wil dat de gemeente zo breed mogelijk hierover communiceert: op de gemeentelijke pagina in de krant, via (sociale) media, via de website en door het verspreiden van informatie in bijvoorbeeld bibliotheken en buurthuizen.

Hoewel het jammer is dat het nodig is, speelt de voedselbank een rol bij het bestrijden van armoede in de gemeente Barneveld. Naar de mening van de SGP is haar rol niet alleen het verstrekken van voedsel maar moeten ook maatschappelijk werkers erbij betrokken worden. Deze hulpverleners kunnen samen met de bezoekers van de voedselbank nagaan hoe het probleem is ontstaan en welke hulp er nodig is.

Gemeente en de voedselbank helpen bezoekers het beste door samen de krachten te bundelen. De SGP vindt het wel belangrijk dat de voedselbank en de gemeente gescheiden verantwoordelijkheden houden: de gemeente zorgt voor huisvesting op een goede locatie en de voedselbank zelf draagt de verantwoordelijkheid voor de organisatie.

Concrete punten:

- **Onthef de gemeentelijke belastingen voor mensen die zonder eigen toedoen te weinig geld hebben voor hun levensonderhoud**
- **Gemeente pakt armoedeproblematiek integraal aan**
- **Geef proactieve voorlichting van regels en mogelijkheden over uitweg uit armoede**
- **Zet breed in op communicatiekanalen over voorlichting armoedeproblematiek**
- **Maatschappelijk werkers blijven betrokken bij de voedselbank**
- **Realiseer huisvesting Voedselbank op een goede locatie**

2.3 Re-integratie

De SGP verwacht van de gemeente dat zij een voorbeeldrol vervult als het gaat om het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Lokale re-integratiebedrijven wil de SGP ruime kansen bieden. Lokale organisaties, zorgboerderijen en identiteitsgebonden organisaties wil de SGP betrekken bij de invulling van de Participatiewet.

De SGP wil werkgevers stimuleren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt⁷ in dienst te nemen. De werkgevers hebben daar een verantwoordelijkheid in. Het is belangrijk dat de gemeente een sociaaleconomische agenda voert samen met ondernemersverenigingen en sociale organisaties. Uitgangspunt voor de SGP is dat initiatieven worden gedragen door het bedrijfsleven.

De gemeente steunt enerzijds de begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt; anderzijds vermindert de gemeente zoveel mogelijk de administratieve lasten voor de werkgevers. De SGP wil dat het Werkgevers Servicepunt Regio FoodValley een actieve en coördinerende rol speelt voor deze sociaaleconomische ontwikkeling van Barneveld binnen Regio FoodValley.

Concrete punten:

- **Gemeente neemt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst**
- **Betrek Barneveldse re-integratiebedrijven maximaal bij uitvoering van Participatiewet**
- **Geef Werkgevers Servicepunt Regio een actieve en coördinerende rol voor sociaaleconomische agenda binnen Regio FoodValley**

2.4 Vluchtelingen met legitieme verblijfsstatus

De Bijbelse notie van barmhartigheid en gastvrijheid voor vreemdelingen neemt de SGP serieus. Om een goede integratie in onze samenleving mogelijk te maken, verdienen statushouders speciale aandacht voor het leren van de Nederlandse taal en het vinden van werk. De SGP waardeert de bijdrage van Stichting Vluchtelingenwerk en steunt deze stichting in hun werk om vluchtelingen met een legitieme verblijfsstatus te helpen integreren.

⁷ Mensen met een (licht) verstandelijke en/of lichamelijk beperking, psychisch kwetsbare mensen, mensen met een leerachterstand/onvoldoende opleiding en langdurig werkzoekenden.

De gemeente heeft een belangrijke taak gekregen met de Wet Inburgering. Enerzijds moet het inburgeringstraject aansluiten bij de situatie van de inburgeraar en anderzijds is het belangrijk dat de nieuwkomer volwaardig deel kan nemen aan de Nederlandse samenleving. De SGP vindt het belangrijk dat er tijdens dit traject oog is voor de christelijke normen en waarden waar onze samenleving in is geworteld. Bij het selecteren van aanbieders voor het inburgeringstraject is het belangrijk dat kwaliteit en financiën een rol spelen in de keuze. De financiën moeten goed worden gemonitord. De gemeenteraad moet door middel van memo's en informatiebijeenkomsten op de hoogte worden gehouden van de implementatie van de Wet Inburgering in de gemeente Barneveld, zowel over de financiën als over de kwaliteit.

Deelname aan het arbeidsproces – betaald en onbetaald – bevordert het inburgeringsproces. De SGP zoekt naar mogelijkheden om statushouders te koppelen aan bedrijven. De gemeente kan samen met bedrijven leerwerkplekken organiseren, waar statushouders werkervaring kunnen opdoen. Tevens moeten vrijwilligers bij Vluchtelingenwerk en het maatjesproject worden betrokken bij de inburgering. De SGP vindt het erg belangrijk dat vluchtelingen en statushouders worden beloond naar prestatie. Het werk dat ze doen, moet lonen ten opzichte van hun uitkering. Wat betreft huisvesting voor vluchtelingen geeft de SGP de voorkeur aan kleinschalige locaties, verdeeld over verschillende plekken in onze gemeente.

Concrete punten:

- Steun Stichting Vluchtelingenwerk in hun werk voor vluchtelingen
- Let bij de implementatie Wet Inburgering op zowel de kwaliteit als de kosten van de inburgeringstrajecten
- Betrek de gemeenteraad nauw bij implementatie van Wet Inburgering in gemeente Barneveld
- Bevorder integratie door betaalde en onbetaalde deelname aan het arbeidsproces
- Organiseer leerwerkplekken voor statushouders in samenwerking met bedrijven
- Realiseer huisvesting op kleinschalige locaties die verdeeld zijn over verschillende kernen

2.5 Jeugdwerkloosheid

Helaas heeft niet elke schoolverlater in onze gemeente op korte termijn een baan. De SGP wil dat jeugdwerkloosheid zoveel mogelijk wordt voorkomen door jongeren tijdens hun opleiding goed voor te bereiden op het werkveld. De gemeente kan dit bevorderen door samenwerking tot stand te brengen tussen ondernemers en onderwijsinstellingen in onze regio. Door jongeren in de praktijk kennis te laten maken met bedrijven raken ze (nog meer) gemotiveerd. Daarnaast krijgen ze zicht op de juiste kennis die vereist is en de vaardigheden die ze nodig hebben.

Concreet punt:

- Breng samenwerking tot stand tussen regionale bedrijven en onderwijsinstellingen

2.6 Uitgangspunten voor WMO-beleid

Zelf, samen, gemeente. Deze drieslag vormt het uitgangspunt voor beleidskeuzes binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). De burger probeert in eerste instantie zelf zijn of haar probleem op te lossen. Als dat niet lukt omdat er hulp van anderen nodig is, wordt er samen met (maatschappelijke) organisaties naar een oplossing gezocht. Onder andere diaconieën spelen een rol in deze zoektocht naar hulp.

De overheid heeft een vangnetfunctie: zij blijft het 'schild voor de zwakken' voor degenen die in hun omgeving onvoldoende hulp hebben. De SGP ziet de rol van de overheid als adviserend, regisserend en

verwijzend. Als er hulp nodig is, kijkt de gemeente eerst naar het inschakelen van hulp door vrijwilligers. Pas als dat niet lukt of ontoereikend is, schakelt de gemeente professionele hulp in.

Bij keuzes in de zorg staat naast financiële haalbaarheid het welzijn van de burger voorop. De kwaliteit van de zorg mag niet onder druk komen te staan. Burgers hebben het recht op een zo goed mogelijke oplossing van hun situatie. Daarom vindt de SGP dat zij bij de keukentafelgesprekken van de gemeente een onafhankelijke cliëntondersteuner mee mogen nemen.

Voor het organiseren van zorg hanteert de SGP een duidelijke stelling: 'Plaatselijk waar mogelijk, regionaal wat moet'. Samenwerking binnen de regio stimuleert de SGP alleen als dat noodzakelijk is. Lokale organisaties en bedrijven wil de SGP volop betrekken bij de uitvoering van de Wmo.

De SGP heeft respect voor de levensovertuiging van de cliënt. Inwoners van Barneveld moeten vrij zijn om te kiezen voor identiteitsgebonden zorg. Dit geldt ook voor de psychosociale hulp. Zorg die aansluit bij de levensovertuiging van inwoners (en gezinnen) is effectiever en dus goedkoper. Om de keuze van cliënten te garanderen, worden identiteitsgebonden zorgaanbieders betrokken in het aanbestedingstraject. Dat geldt ook voor kleine of nieuwe zorginstellingen. Als direct contracteren niet mogelijk is, moet de gemeente via onderaannemers identiteitsgebonden hulp of zorg mogelijk maken.

Wat de SGP betreft worden kerken, scholen en andere maatschappelijke instellingen intensief betrokken bij het maken van beleid voor de Wmo. De SGP waardeert de samenwerking tussen kerk en overheid in gemeente Barneveld. Het periodieke pastoresberaad ondersteunt de SGP van harte.

De SGP stimuleert innovaties in het Wmo-beleid. Te denken valt daarbij aan e-health oplossingen, vroegsignalering en focus op preventie. Samenwerking tussen de betrokken partijen is onmisbaar om innovaties te bevorderen. Tevens moet er in het Wmo-beleid financiën beschikbaar worden gemaakt om innovaties te stimuleren.

Concrete punten:

- **Gemeente zoekt eerst hulp bij vrijwilligers voordat professionele hulp wordt ingeschakeld**
- **Bij keuzes staan financiële haalbaarheid en het welzijn van de burger voorop**
- **Kwaliteit van de zorg mag niet onder druk komen te staan**
- **Regel zorg plaatselijk waar mogelijk en regionaal als dat moet**
- **Garandeer vrije keuze voor identiteitsgebonden zorg waarbij de kwaliteit blijft gewaarborgd**
- **Betrek identiteitsgebonden zorgaanbieders in het aanbestedingstraject van de gemeente**
- **Betrek kerken, scholen en maatschappelijke instellingen maximaal bij beleidsontwikkeling Wmo**

2.7 Mantelzorgers en vrijwilligers

Mantelzorgers en vrijwilligers vormen een belangrijke pijler in de Wmo. In onze samenleving krijgen vrijwilligers een steeds grotere rol. De SGP ziet graag dat mensen die geen zorg nodig hebben, worden opgeroepen om zich in te zetten voor hun medeburgers. Kerken en andere (welzijns-)organisaties kunnen hierin een stimulerende en ondersteunende rol vervullen.

De SGP vindt het belangrijk dat burgers vrijwilligerswerk kunnen doen voor organisaties die bij hun levensovertuiging passen. De autonomie van verenigingen moet gewaarborgd blijven, ook als ze gemeentelijke subsidie krijgen. Identiteitsgebonden en interkerkelijke hulpverleningsorganisaties moeten een plek krijgen in het lokale zorgnetwerk. Daarnaast wil de SGP dat deze organisaties worden betrokken bij het Wmo-beleid.

De SGP wil ook jongeren betrekken in het vrijwilligerswerk. Veel jongeren zijn na hun maatschappelijke stage vrijwilliger geworden bij de organisatie waar ze stage hebben gelopen. De SGP pleit daarom voor het in stand houden van de maatschappelijke stage. Jongeren in de leeftijd van 15 tot 18 jaar moeten de mogelijkheid krijgen een om vervolgstage te lopen. Welzijn Barneveld en andere maatschappelijke (zorg) organisaties kunnen hier een belangrijke rol in vervullen.

De leeftijdsopbouw in de vrijwilligerszorg is belangrijk. Om een kwetsbare positie van het vrijwilligerswerk te voorkomen, is het belangrijk dat er naast senioren ook vrijwilligers uit andere leeftijdscategorieën ingezet kunnen worden. De SGP vindt het belangrijk dat de gemeente samen met Welzijn Barneveld en de verschillende (zorg)organisaties probeert om ook mensen van jonge tot middelbare leeftijd te stimuleren tot mantelzorg en/of vrijwilligerswerk.

Zorginstellingen die vrijwilligers en mantelzorgers weten te betrekken bij hun werkzaamheden wil de SGP stimuleren. Zij verdienen goede ondersteuning van de gemeente. Er is een aantal manieren waarop de SGP ook de mantelzorgers wil ondersteunen.

De gemeente:

- Ondersteunt mantelzorgers met advies, onder andere van Welzijn Barneveld;
- Vermindert voor mantelzorgers de administratieve lastendruk zoveel mogelijk;
- Geeft een gemeentelijk schouderklopje in de vorm van een attentie om de onbetaalbare waarde van vrijwilligers voor de samenleving te onderstrepen;
- Ondersteunt de informele en ontspannen bijeenkomsten die Welzijn Barneveld organiseert voor vrijwilligers;
- Besteedt aandacht aan mantelzorgers in de keukentafelgesprekken;
- Houdt oog voor de dreiging van overbelasting van mantelzorgers, met name voor jonge mantelzorgers die zich moeten kunnen blijven ontwikkelen en ontplooien naast hun zorgtaken;
- Zet in op goede respijtzorg, waarbij zorg tijdelijk wordt overgenomen van de mantelzorger; dat kan door middel van dagopvang, logeerhuizen, zorgboerderijen en professionele respijtzorg thuis;

Als mensen zorg mijden, moet de overheid en de hulpverlening hen opzoeken om ze toch de nodige zorg aan te bieden. De overheid is en blijft een vangnet voor degenen die geen helper (willen) hebben. De SGP wil zorg- en welzijnsorganisaties steunen in hun pogingen om ook deze doelgroep van zorgmijders te bereiken met de zorg die ze nodig hebben. Projecten op dit gebied moeten een plaats krijgen in het Wmo-beleid.

Het Project Buurtbemiddeling voorziet duidelijk in een behoefte. In veel gevallen leidt de bemiddeling tot een oplossing. Bijna altijd zijn burens (weer) met elkaar in gesprek. De SGP wil dit project blijven ondersteunen.

Concrete punten:

- **Roep inwoners die geen zorg nodig hebben op tot actief burgerschap**
- **Breidt maatschappelijke stage uit voor jongeren van 15 tot 18 jaar**
- **Verminder administratieve lastendruk voor mantelzorgers**
- **Houdt oog voor mogelijke overbelasting van (jonge) mantelzorgers**
- **Zet in op goede respijtzorg**
- **Geef ondersteuning van zorg aan zorgmijders een plaats in het Wmo-beleid**
- **Houdt oog voor de leeftijdsopbouw van vrijwilligers**

2.8 Ouderenzorg

Ouderen staan bij de SGP hoog in het vaandel. De partij vindt het belangrijk dat er goede huisvesting en zorg voor hen is. De SGP staat positief tegenover het bouwen van levensloopbestendige woningen, mantelzorgwoningen en aanleun- en meergeneratiewoningen, ook in het buitengebied.

De gemeente moet zorgen voor voldoende spreiding van senioren- en zorgwoningen in de verschillende kernen en wijken. Spreiding van zorgwoningen voorkomt sociaal isolement en eenzaamheid van ouderen. Het terugdringen van eenzaamheid wil de SGP ook bereiken door ondersteuning van projecten op dit gebied, onder andere van Welzijn Barneveld.

De SGP wil bereikbare en toegankelijke voorzieningen voor ouderen in de directe omgeving van hun woning. Dat geldt ook voor mensen met een fysieke beperking. Bij de inrichting van de openbare ruimte (onder meer de dorpscentra) moet worden nagedacht over de gebruiksvriendelijkheid ervan voor ouderen en mensen met fysieke beperkingen.

Concrete punten:

- Biedt mogelijkheden tot het bouwen van aanleun- en meergeneratiewoningen, ook in het buitengebied
- Zorg voor spreiding van senioren- en zorgwoningen in de verschillende kernen en wijken
- Steun projecten die eenzaamheid bij ouderen terugdringen
- Er zijn bereikbare en toegankelijke voorzieningen in directe omgeving van de woning en in de dorpscentra voor ouderen en mensen met fysieke beperkingen

2.9 Jeugdhulp

'Voorkomen is beter dan genezen'. Dat geldt zeker voor de jeugdzorg. De SGP vindt preventie enorm belangrijk. Projecten die gericht zijn op het voorkomen van problemen krijgen dan ook steun van de SGP.

Resultaatgericht werken in de jeugdzorg staat bij de SGP voorop. Bij elk dossier moeten concrete en haalbare resultaten worden afgesproken binnen een oplossingstermijn. Communicatie is onmisbaar om deze concrete afspraken met elkaar te maken. Bij gesprekken in de jeugdzorg moeten daarom zowel de jongere als zijn of haar ouder(s)/begeleider(s) aanwezig zijn. De SGP ziet mogelijkheden om te investeren in een zogenaamd Familiegroepsplan, waarbij ook het gezin en/of de familie wordt betrokken bij het oplossen van de problemen.

In de gezinshulpverlening wil de SGP dat er één plan en één begeleider/regisseur per gezin is. Soms hebben personen of gezinnen meerdere, forse problemen. Voor een goede aanpak van zulke situaties is de samenwerking van verschillende organisaties in één sociaal team onmisbaar. Deze sociale teams bestaan uit vertegenwoordigers van de Woningstichting, Welzijn Barneveld, kerken, het maatschappelijk werk (bijvoorbeeld Icare, RST) en de gemeente. Al deze organisaties moeten oplossingsgericht, proactief en efficiënt samenwerken.

Resultaatgericht en preventief werken heeft ook effect op de financiële kant van de jeugdzorg. De laatste jaren staat dat deel helaas in negatief daglicht. Barneveld is gestart met een 'Werkprogramma Jeugd' met plannen om effectiever te werken en de kosten te dempen. Dit plan heeft de steun van de SGP. Daarnaast wil de SGP graag dat er een jaarlijkse evaluatie komt om te zien waar verbeterlagen mogelijk zijn om de kosten en baten in evenwicht te krijgen. Ook blijft de lobby voor financiële steun van het Rijk belangrijk.

De SGP wil voorkomen dat jongeren die Jeugdhulp krijgen na hun 18e in een gat vallen. De groep jongeren tussen 18 en 27 jaar moet ook kunnen rekenen op hulp als zij dat nodig hebben. Het is belangrijk dat zij praktische steun krijgen over hoe ze op eigen benen kunnen staan. De SGP stimuleert dan ook graag speciale hulpvoorzieningen die kwetsbare jongeren begeleiden, naar – enige vorm van – zelfstandigheid.

Het is belangrijk dat de toegang tot het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) laagdrempelig is. Het centrum moet zich naar buiten blijven richten. Dat betekent dat het CJG samenwerkt met bestaande netwerken zoals scholen, consultatiebureaus, buurtcentra en dorpshuizen. Het aanbod van de hulp moet gericht zijn op de vraag vanuit de ouder en het kind. De SGP verwacht ook dat het CJG eerst kijkt naar het bestaande aanbod van hulp, zodat ze kan aansluiten op het aanbod van scholen, kerken en verenigingen. Het CJG vervult een spilfunctie en zorgt dat inwoners bij de juiste zorgaanbieder terecht komen.

De SGP wil maximale ruimte bieden aan het persoonsgebonden budget (PGB) of een vergelijkbare methode, zoals bijvoorbeeld een persoonsvolgend budget. De gemeente moet de hulpvraag centraal stellen om de administratieve lasten van een PGB drastisch te verminderen. Op die manier hoeven PGB'ers niet apart bij elk domein formulieren in te vullen en aanvragen te doen.

Huiselijk geweld en pesten zijn diepingrijpende maatschappelijke problemen. Daarom is het nodig dat hier aandacht voor blijft door middel van publiekscampagnes. Ook wil de SGP organisaties als Veilig Thuis verder ontwikkelen en effectiever laten werken. Er is een voortdurende monitoring nodig op deze onderwerpen.

Concrete punten:

- Steun projecten op het preventieve vlak voluit
- Eén plan en één begeleider/regisseur per gezin als er steun nodig is
- Werk samen in een sociaal team bij complexe problematiek
- Jongeren tussen 18 en 27 jaar ontvangen hulp als zij dat nodig hebben
- CJG werkt naar buiten gericht, heeft een aanvullend aanbod en vervult spilfunctie
- Verminder administratieve lasten van PGB door hulpvraag centraal te stellen
- Houdt aandacht voor huiselijk geweld en pesten
- Evalueer werkprogramma Jeugd jaarlijks en verbeter waar mogelijk
- Blijf lobbyen naar het Rijk voor voldoende financiële middelen

2.10 Gezin als hoeksteen

De SGP ziet het gezin als hoeksteen van de samenleving en wil zoveel mogelijk aansluiten op dat ideaal. Op een hoeksteen rust het gebouw. Als het in het klein – het gezin – goed gaat, dan gaat het ook in het groot – de samenleving – goed. De overheid kan de goede basis van een gezond gezin nooit vervangen. Daarom moet de overheid de verantwoordelijkheid van gezinnen niet overnemen, maar daar leggen waar het hoort: bij de ouders⁸. Binnen dit ideaal past aandacht besteden aan gebroken gezinnen. De SGP wil insteken op mediation⁹ tussen partners als er problemen zijn. Daarmee wil ze voorkomen dat kinderen de dupe worden van (v)chtscheidingen. De SGP vindt het bevorderen van mediation zo belangrijk, dat ze deze hulp gratis wil aanbieden.

De SGP richt zich sterk op preventie van echtscheidingen. Het is belangrijk om het bewustzijn van echtparen te vergroten inzake de zorgvolle situatie die ontstaat voor kinderen als hun ouders uit elkaar gaan. Ouders zijn verantwoordelijk voor de geestelijke ontwikkeling van hun kinderen: dat ze kunnen opgroeien zonder trauma's. De effecten van echtscheidingen werken door in de samenleving, daarom ligt er volgens de SGP ook een verantwoordelijkheid voor de politiek.

⁸ Ouders en/of verzorgers. In de tekst staat ouders als algemene aanduiding vanwege de leesbaarheid.

⁹ Bemiddeling door een onafhankelijke bemiddelaar.

Concrete punten:

- Ouders zijn eerstverantwoordelijken in het opvoeden van kinderen
- Steun preventieve activiteiten voor het versterken van relaties
- Bevorder inzet van mediation bij dreigende echtscheidingen
- Kosten voor mediation tot € 1.000,- betaalt de gemeente

2.11 Zorg en onderwijs

De SGP vindt het erg belangrijk dat de muren tussen zorg en onderwijs worden geslecht. De SGP wil het kind als uitgangspunt nemen. Vanuit het onderwijs en de zorg klinkt de roep: ga naar integraal indiceren. "Dit is een vorm van indicatiestelling waarin elk opvoedingsdomein een plaats heeft: gezin, onderwijs en vrije tijd. Alleen vanuit dat principe is het mogelijk om 'één kind één plan' te realiseren¹⁰." Hierbij moet de kennis die er bij de verschillende instellingen bestaat integraal worden gemaakt. Dit kan via samenwerkingsverbanden en Regio FoodValley gebeuren. Barneveld kan hierin het voortouw nemen door bijvoorbeeld pilots uit te zetten. Bij deze plannen moet worden voorkomen dat het een grote(re) administratieve druk oplevert voor onderwijskundig- en zorgpersoneel.

Ouders van leerlingen kampen soms met opvoedkundige problemen. Hoe eerder dit wordt gesignaleerd in het onderwijs hoe beter. Het zorgadviesteam kan daarin een rol vervullen. Daarnaast wil de SGP dat er hulp wordt geboden door het schoolmaatschappelijk werk en zo nodig door een gezinscoach. Jongeren mogen pas het onderwijs verlaten mét diploma, oftewel startkwalificatie. De leerplicht en het jongerenloket – voor voortijdige schoolverlaters – vervullen hierbij een belangrijke rol. Ook het probleem van 'thuiszitters' moet zo vroeg mogelijk worden aangepakt. De SGP ziet ook hier weer een gecombineerde rol voor onderwijs en jeugdhulp.

Concrete punten:

- Slecht de muren – van ambtelijke afdelingen – tussen zorg en onderwijs
- Zet pilots uit voor integraal indiceren
- Signaleer opvoedkundige problemen vroeg in het onderwijs
- Help thuiszitters door goede samenwerking van onderwijs en jeugdhulp
- Jongeren mogen alleen het onderwijs verlaten mét diploma

2.12 Volksgezondheid

Alcohol- en drugsmisbruik heeft ernstige gevolgen voor de ontwikkeling van jongeren. De SGP wil dat de gemeente inzet op het terugdringen van alcoholmisbruik. Een goede aanpak vereist maatregelen die op elkaar zijn afgestemd in een samenhangend project, waarbij ook verenigingen, horecaondernemers, ondernemers, ouders en jongeren hun verantwoordelijkheid dragen. Deze maatregelen zijn wat de SGP betreft:

- Handhaven van het verbod op gebruik en verkoop van alcohol onder de 18 jaar;
- Voorlichting geven over alcoholgebruik aan jongeren en hun ouders;
- Alcoholgebruik beperken in sportkantines en deze beperking handhaven;
- Alcoholgebruik bij bedrijfsborrels beperken;
- Actief ketenbeleid, waarin preventie en handhaving een rol spelen.

¹⁰ Citaat van: Wijnand Gijzen. Bron: <https://wij-leren.nl/hgw-indicatie.php>

De SGP vindt het belangrijk dat er voldoende budget wordt vrijgemaakt om activiteiten die alcohol- en drugsmisbruik moeten terugdringen worden gecoördineerd. Deze coördinatie is onmisbaar omdat de aanpak van middelenmisbruik een lange adem vereist om resultaten te kunnen boeken.

In Nederland sterven 20.000 mensen per jaar aan de gevolgen van roken. Daarmee is roken de meest dodelijke verslaving van dit moment. De SGP wil, als partij voor het leven, dat de gemeente initiatieven steunt die het roken terugdringen. Kinderen krijgen dan de kans om rookvrij op te groeien in onze gemeente en de verleiding om te gaan roken wordt beperkt voor hen. Ook wil de SGP dat er in het gezondheidsbeleidsplan aandacht blijft voor de negatieve gevolgen van roken.

Verslavingen aan drugs en lachgas brengen grote risico's voor de gezondheid met zich mee. Onder andere dodelijke ziekten en hersenbeschadigingen zijn hier het gevolg van. De SGP vindt het belangrijk dat op (basis)scholen jongeren en hun ouders voorlichting krijgen over deze ernstige gezondheidsrisico's van drugs. Ze wil dat de gemeente financieel bijdraagt aan deze voorlichting.

Concrete punten:

- Handhaaf verbod op gebruik en verkoop alcohol onder de 18 jaar
- Geef voorlichting over alcoholgebruik aan jongeren en hun ouders
- Beperk alcoholgebruik in sportkantines en handhaaf deze regels
- Beperk alcoholgebruik bij bedrijfsborrels
- Actief ketenbeleid, waarin preventie en handhaving een rol spelen
- Neem negatieve gevolgen van roken op in het gezondheidsbeleidsplan
- Geef financiële steun voor voorlichting op scholen over de grote gezondheidsrisico's van drugs
- Maak voldoende budget vrij voor langdurige coördinatie van activiteiten om alcohol- en drugsmisbruik terug te dringen

2.13 Zorg voor dieren

Dieren zijn onderdeel van de schepping van God. Mensen dragen verantwoordelijkheid voor een goede omgang met dieren. Dit geldt niet alleen voor dieren in de landbouw, maar voor alle dieren. De SGP steunt daarom de Dierenambulance Barneveld die hulp biedt aan zieke, gewonde en aangereden dieren. Daarnaast hoort het opruimen van dode dieren tot de wettelijke taak van de gemeente.

Concreet punt:

- Steun voor Dierenambulance Barneveld

3. BEDRIJVIGHEID EN BEREIKBAARHEID

3.1 Lokale economie

Barneveld is vanwege de centrale ligging economisch een aantrekkelijke gemeente. Daarnaast kent de bevolking een goede arbeidsmoraal, wat blijkt uit cijfers over arbeidsparticipatie. De SGP zet in op:

- 1) een gevarieerd winkelaanbod
- 2) moderne, groene en goed onderhouden bedrijfsterreinen
- 3) bereikbaarheid
- 4) een vitaal buitengebied
- 5) een aantrekkelijk woonklimaat

Gevarieerd winkelaanbod in sfeervol centrum koesteren

Barneveld heeft een sfeervol centrum met unieke winkels en een gevarieerd winkelaanbod. Klanten weten doorgaans de winkels in onze gemeente – zowel in Barneveld als in de andere kernen – goed te vinden. Helaas lopen bezoekersaantallen van winkels terug door de coronapandemie en de toename van onlinebestellingen. De SGP wil dat deze bezoekersaantallen worden gevolgd in de komende periode. Willen we drukbezochte winkelcentra behouden dan zullen we extra maatregelen moeten nemen. De vastgestelde centrumvisie voor Barneveld en Voorthuizen is daarvoor een goed vertrekpunt waar de SGP achter staat en die ze graag uitgewerkt ziet voor de komende periode.

Om een voldoende en evenwichtig aanbod van winkels te behouden, zijn er een aantal maatregelen die de SGP wil inzetten. Ten eerste door het centrum vast te stellen als de enige plek voor detailhandel. Door het winkelcentrumgebied niet uit te breiden, wordt leegstand tegengegaan. Winkels die vrijkomen buiten het centrum wil de SGP een andere bestemming geven. De in de regio gemaakte afspraken over perifere detailhandel zijn daarbij leidend. Als er toch leegstaande winkels zijn, ziet de SGP graag dat alternatieven worden gestimuleerd, zoals outlet-verkoop of aangeklede etalages. Zo krijgt de winkelstraat geen ‘gaten’ die afstotend werken.

Ten tweede richt de SGP zich op lokale ‘kleuring’. Acties die lokaal worden georganiseerd, zoals bijvoorbeeld het initiatief van de lokale cadeaukaart, verdienen steun. De SGP richt zich ook op het behoud van lokale en zelfstandige winkels, die geen onderdeel zijn van een landelijke winkelketen, omdat deze een unieke kleur geven aan het centrum. Een ander aspect is dat er mogelijkheden dienen te blijven om contant geld op te nemen. Deze mogelijkheden zijn in de afgelopen jaren sterk verminderd.

Ten derde hecht de SGP aan een goed overleg met de winkeliersverenigingen, alsook aan directe communicatie met winkeliers. Tenslotte is de SGP er een voorstander van dat winkeliers waar mogelijk worden ondersteund vanwege de impact van de geldende coronamaatregelen.

De SGP neemt stelling tegen koopzondagen. De belangrijkste reden blijft dat de SGP de Bijbelse Tien geboden in ere wil houden. Koopzondagen hebben daarnaast sociaal en economisch gezien ook nadelen. Winkeliers en winkelmedewerkers geven meestal geen voorkeur aan de zondag om te werken. Bovendien is het hebben van ‘rust en regelmaat’ goed voor het welzijn van mensen. Economisch gezien leidt openstelling op zondag tot omzetverschuiving en niet tot omzetverhoging. Mensen kunnen een euro tenslotte maar één keer uitgeven.

Concrete punten:

- Centrum blijft middelpunt voor de winkels
- Ga leegstand tegen door bescherming centrumring
- Zorg voor lokale 'kleuring' met lokaal opgezette acties
- Goed overleg met winkeliersverenigingen is onmisbaar
- Principiële stellingname tegen koopzondagen, ook sociaal en economisch ongewenst
- Stimuleer voldoende mogelijkheden om contant geld op te nemen
- Ondersteun winkeliers waar mogelijk als het gaat om coronamaatregelen

Moderne bedrijventerreinen voor voldoende werkgelegenheid

De dynamiek en groei van de gemeente wijkt in positieve zin af van het provinciale en landelijke gemiddelde. Er blijft ruimte nodig voor nieuwe industrieterreinen. Daarnaast wil de SGP dat de gemeente bestaande bedrijventerreinen blijft ontwikkelen en herstructureren tot moderne bedrijventerreinen. Dat betekent (oude) panden nieuw aanzien geven en braakliggende stukken opnieuw invullen. De plannen voor Harselaar-Zuid nemen een belangrijke plaats op dit onderwerp. Op dit terrein moet een oplossing komen voor het stikstofprobleem. Daarnaast wil de SGP dat Harselaar-Oost zo snel mogelijk nieuw leven wordt ingeblazen via revitalisering. Mogelijkheden hiervoor zijn het opvijzelen van de beeldkwaliteit, het inzetten op duurzaamheid en het tegengaan van hittestress.

De SGP vindt het belangrijk dat er voldoende nieuwe ruimte op bedrijventerreinen beschikbaar komt. Concreet betekent dit in Barneveld extra ruimte op Harselaar en in Kootwijkerbroek extra ruimte bij de huidige ruimte in Puurveen. Verder gaat de SGP voor een extra bedrijventerrein tussen de A30 en de Nijkerkerweg, de realisatie van het werklandschap in Voorthuizen en de ontwikkeling van de Ruit en de Driehoek in Stroe plus eventuele mogelijkheden in Terschuur/Zwartebroek. De SGP streeft er naar mogelijkheden voor kleine bedrijven in alle kernen.

Er is beleid nodig voor hergebruik en/of sanering van leegstaande kantoorpanden. De SGP wil dat de gemeente ondernemers nauw betreft voor dit te ontwikkelen beleid. De SGP staat voor een beleid dat leegstand en verpaupering indamt en ze is voorstander om waar mogelijk kantoren om te vormen naar woningbouw.

Duurzaamheid is wat de SGP betreft een vast onderdeel van bestemmingsplannen; dat betekent voldoende inpassing van groen en inpassing van daken die geschikt zijn voor zonnepanelen.

Concrete punten:

- Bevorder werkgelegenheid door bedrijventerreinen te ontwikkelen en te herstructureren
- Pas groen in en stimuleer mogelijkheden voor zonnepanelen op daken

Ondernemerschap ruimte bieden

De SGP is er voorstander van dat de gemeente bedrijven meer begeleidt en van advies voorziet, bijvoorbeeld inzake subsidiemogelijkheden en duurzaamheidsmaatregelen. Naar onze mening is de capaciteit voor 'accountmanagement' te beperkt. De gemeente moet de rol van 'accountmanagement' richting bedrijven uitbreiden om ze zodoende meer te kunnen ondersteunen. Deze ondersteuning is namelijk belangrijk voor de ontwikkeling van economie en werkgelegenheid in onze gemeente.

Verder verwacht de SGP van de gemeente dat ze administratieve lasten voor ondernemers beperkt houdt. De gemeentelijke organisatie moet inspelen op de behoeften van ondernemers door goede

voorwaarden te scheppen en ondersteunende faciliteiten te bieden. Een voorbeeld van een goede voorziening is het ondernemersloket, dat als vast aanspreekpunt functioneert. De SGP wil het overleg tussen de Barneveldse Industriële Kring (BIK) en het college van B&W bevorderen. Daarnaast ziet de SGP een intensief overleg in alle kernen met de Jonge Ondernemers Sociëteit (JOS) en middenstand- en ondernemersverenigingen als onmisbaar voor de verbinding met het bedrijfsleven.

De SGP staat positief tegenover het uitgeven van kleinere percelen voor startende ondernemers. Ook het gezamenlijk realiseren van een bedrijfsverzamelgebouw door verschillende ondernemers willen we stimuleren en faciliteren. De SGP ondersteunt van harte het initiatief Barneveld Tomorrow - een organisatie waarin jonge innovaties de ruimte krijgen om te ontwikkelen. Op deze manier wil ze stimuleren dat hoger opgeleiden betrokken blijven bij de Barneveldse economie. Verder signaleert de SGP de behoefte aan woningen voor ZZP'ers met een bijbehorende hal voor hun bedrijfsvoering. Het is belangrijk dat zulke woonsituaties er komen.

De SGP heeft een positieve grondhouding tegenover de komst van een Railterminal op Harselaar. Een Railterminal biedt veel voordelen: een goede grondstoffenaanvoer voor lokale bedrijven, economische voordelen voor met name het lokale bedrijfsleven en een forse afname van goederenvervoer via de weg tussen de Randstad en regio Barneveld. We zijn echter positief met een duidelijke randvoorwaarde. Die randvoorwaarde is dat de zondag wordt ontzien bij de exploitatie van de Railterminal. De SGP heeft begrepen dat de exploitant wil uitgaan van werkzaamheden op werkdagen. De SGP wil dit uitgangspunt contractueel vastleggen. Overigens is de komst van de Railterminal nog niet zeker: de exploitatie moet nog rondkomen. Als er een Railterminal komt, wenst de SGP er één zonder grootschalige opslag en waarbij duurzaamheid hoog in het vaandel staat. Gekoppeld aan deze ontwikkeling van de Railterminal zijn maatregelen nodig voor de infrastructuur. De SGP ziet graag dat de mogelijkheid wordt onderzocht voor een extra afslag op de A1 (ter hoogte van de Garderbroekerweg).

Het samenwerkingsverband Regio FoodValley is belangrijk voor de gemeente op diverse gebieden. Om die reden is het ook nuttig om de voordelen van dit samenwerkingsverband beter bekend te maken aan burgers en ondernemers. De SGP wil een nauwere samenwerking realiseren op regionaal en plaatselijk niveau tussen bedrijven en kennisinstellingen, zoals hogescholen en universiteiten.

De landelijke overheid ondersteunt ondernemers vanwege de coronamaatregelen. Daar waar mogelijk moet de gemeente deze ondersteuning uitbreiden in aansluiting op de lokale situatie van gemeente Barneveld.

Opdrachten die de gemeente zelf verstrekt, moeten bij voorkeur bij lokale ondernemers terecht komen, met inachtneming van de aanbestedingsregels. De SGP heeft in de afgelopen raadsperiode hier aandacht voor gevraagd en wil een krachtige voortzetting van dit beleid.

Concrete punten:

- **Gemeente gaat bedrijven meer begeleiden en van advies voorzien**
- **Het ondernemersloket is aanspreekpunt voor goede voorwaarden en faciliteiten**
- **Stimuleer samenwerking Regio FoodValley op economisch gebied**
- **Geef kleinere percelen uit voor startende ondernemers**
- **Faciliteer gezamenlijk realisatie van bedrijfsverzamelgebouw door verschillende ondernemers**
- **Breidt mogelijkheden uit van bedrijfshuisvesting voor ZZP'ers**
- **Positief over komst Railterminal; randvoorwaarde: de zondag wordt ontzien bij de exploitatie**
- **Biedt meer ruimte aan jonge innovaties**
- **Ondersteun ondernemers ook lokaal vanwege de coronamaatregelen**
- **Gemeente brengt opdrachten zoveel mogelijk onder bij lokale ondernemers**

Circulaire economie bevorderen

Rentmeesterschap is het Bijbelse perspectief om onze verantwoordelijkheid voor de schepping niet te laten lijden onder onze drang naar welvaart. De economie is geen doel op zich, maar het is een middel om in ons levensonderhoud te voorzien. Het rentmeesterschap sluit naadloos aan op de ontwikkeling van de circulaire economie. De SGP wil dat economische resultaten bij voorkeur worden bereikt met circulaire middelen.

De SGP wil een aantal maatregelen inzetten om deze doelstelling voor Barneveld te bevorderen. Allereerst is het de vraag van de SGP of de gemeentelijke organisatie circulair inkoopt. Daarnaast vindt de SGP het belangrijk dat circulair inkopen onderdeel is van het aanbestedingsbeleid en in balans is met andere aanbestedingscriteria zoals kwaliteit en prijs.

Zelfstandige ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb) zijn de ruggengraat van onze economie. Om de circulaire economie te bevorderen, is het belangrijk om toekomstgerichte en innovatieve bedrijven aan te trekken door een regionaal samenhangend beleid. Ook wil de SGP ruimte bieden aan de streek economie, zodat mensen gestimuleerd worden om de producten uit eigen omgeving te kopen. Bij nieuwe bedrijventerreinen ziet de SGP graag dat deze circulaire principes, zoals hergebruik van materialen, meegewogen wordt in de beslissingen.

Concrete punten:

- Gemeentelijke organisatie koopt waar mogelijk circulair in
- Circulair inkopen is onderdeel van het aanbestedingsbeleid
- Trek toekomstgerichte en innovatieve bedrijven aan door regionaal samenhangend beleid
- Streek economie krijgt ruimte voor producten uit eigen omgeving
- Neem bij nieuwe bedrijventerreinen circulaire principes mee in de overwegingen

3.2 Gezonde agrarische sector in een vitaal buitengebied

De SGP draagt boeren een warm hart toe. De Nederlandse boeren doen het goed: ze werken efficiënt en zijn tweede exporteur ter wereld van agrarische producten. De agrarische sector in Barneveld levert een belangrijke bijdrage aan deze sector.

De SGP ziet agrariërs als de beste onderhouders van de natuur in het landbouwgebied. De landbouwsector moet de hoofdgebruiker van het buitengebied blijven. Daarbij moeten we zuinig zijn op landbouwgrond. Ook combinaties van landbouwgrond met natuurverblijf, zoals de aanleg van wandelpaden, zijn denkbaar. De SGP heeft een gezonde en duurzame agrarische sector voor ogen met behoud van het gezinsbedrijf. Bij het bieden van ontwikkelingsperspectieven staat het gezinsbedrijf centraal. Agrarische bedrijven die willen uitbreiden, komt de gemeente tegemoet met een vriendelijk ruimtelijk- en milieubeleid. Hoe meer een bedrijf bijdraagt aan ruimtelijke inpassing, emissiebeperking, dierenwelzijn, brandveiligheid en duurzaamheid, hoe meer ruimte het krijgt. Deze aspecten en de economie van het bedrijf moeten in balans blijven.

De toekomst van boeren is helaas onzeker. Grote veranderingen op het gebied van stikstof, fijnstof en uitstoot van andere stoffen zijn op komst. Met elkaar ligt er een opgave om de uitstoot van al deze stoffen de komende periode sterk te verminderen. Dat betekent dat onze boeren voor grote uitdagingen komen te staan. Daarom zet de SGP maximaal in op innovatie. Hierbij kunnen twee organisaties een belangrijke rol spelen: het Poultry Expertise Centre (PEC) en de Praktijkcentrum Emissiereductie in de Veehouderij (PEV, onderdeel van het PEC). Het verder ontwikkelen van het PEC vormt een belangrijke

basis voor de toekomst van onze boeren: zij levert een waardevolle kennisbijdrage van stikstof- en fijnstofreductie. De SGP wil dat de gemeente het PEC blijft stimuleren in samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen. Op dit moment richt het PEC zich met haar onderzoek op de pluimvee- en kalversector. Voor de landbouw zijn echter innovaties in alle agrarische sectoren belangrijk.

Er zijn nog meer voorbeelden van initiatieven om de agrarische sector gezond en toekomstgericht te houden. Agrarisch natuurbeheer, kamperen bij de boer of een combinatie met zorg door middel van zorgboerderijen. De SGP steunt deze initiatieven zolang er een goed evenwicht blijft ten opzichte van agrarische functies in het landelijk gebied.

In het buitengebied ziet de SGP kansen voor verduurzaming. Zonnepanelen op bedrijfsdaken en op ongebruikte bouwblokken en woningen wil de SGP stimuleren: daken gaan voor landbouwgrond. Ook de opslag van energie wordt in de toekomst steeds belangrijker en wellicht liggen hier kansen voor de agrarische sector. De SGP wil bewoners van het buitengebied stimuleren om energiecoöperaties op te zetten. Agrariërs kunnen hun buurt betrekken bij zulke initiatieven en op die manier buurtbewoners laten mee profiteren. De gemeente moet hiervoor beleid ontwikkelen. Mensen die geen zonnepanelen kunnen plaatsen, krijgen dan toch de mogelijkheid om duurzame energie te kopen. Deze collectieven kunnen ook worden opgezet voor windenergie.

De SGP wil verpaupering en criminalisering van het buitengebied tegengegaan door leegkomende stallen in te zetten voor functieveranderingen. Agrarische bedrijven die stoppen, moeten kunnen rekenen op een welwillend functieveranderingsbeleid. Ook bij functieveranderingen, zoals kleinschalige bewoning, bedrijfsruimte voor ZZP'ers en starterswoningen, hecht de SGP eraan dat de nieuwe functies passen binnen het agrarisch gebied. Dat betekent dat omliggende agrarische bedrijven geen hinder mogen (gaan) ondervinden van de functieverandering.

De SGP vindt het belangrijk dat er binnen de agrarische sector wordt samenwerkt: niet alleen onderling als agrariërs maar ook met FoodValley, met de gemeente, de ODDV, LTO en de PEC. De SGP pleit voor extra ambtelijke capaciteit voor de landbouw en het buitengebied, zodat de gemeente hierin een regisserende rol kan nemen. Ze kan agrariërs dan actief ondersteunen door advies te geven over vergunningen, subsidiemogelijkheden en functieveranderingen. Ook kan de gemeente hen informeren over belangrijke bijeenkomsten voor de landbouw, innovaties, nevenactiviteiten, lobby naar Brussel en Den Haag, etc. Onder andere een periodieke nieuwsbrief, waarin al deze onderwerpen actief gecommuniceerd kunnen worden richting agrariërs, lijkt de SGP daarom een goed idee.

De SGP wil de mogelijkheden bevorderen voor boeren om hun streekproducten aan te bieden. Dat is een win-winsituatie: Het is goed voor de boeren zelf én voor de consument die weet waar en wat gekocht wordt.

De SGP stimuleert de aanleg van een glasvezelnetwerk in het landelijk gebied en in de kleine kernen. Ook wil de SGP dat de mogelijkheid van mantelzorgwoningen bij boerderijen in het buitengebied blijft bestaan.

Concrete punten:

- Landbouwsector blijft hoofdgebruiker van het buitengebied, we moeten zuinig zijn op landbouwgrond
- Gezinsbedrijf staat centraal bij het aanbieden van ontwikkelingsperspectieven
- Zorg voor een buitengebied waar agrariërs kunnen ondernemen met toekomstperspectief
- Stimuleer innovaties in de landbouw via Poultry Expertise Centre en Praktijkcentrum Emissie-reductie in de Veehouderij
- Breidt ambtelijke capaciteit op landbouw- en buitengebied uit onder andere voor voorlichting aan agrariërs
- Stimuleer agrarische bedrijven om hun stallen te verduurzamen

- Stimuleer bewoners van het buitengebied om energiecoöperaties op te zetten
- Voer een welwillend en creatief functieveranderingsbeleid
- Bevorder het aanbieden van streekproducten door boeren
- Stimuleer aanleg glasvezelnetwerk in het landelijk gebied en de kleine kernen
- Mantelzorgwoningen bij boerderijen in het buitengebied moeten mogelijk blijven

3.3 Verkeer en openbaar vervoer

Barneveld moet goed bereikbaar zijn

Een goede bereikbaarheid via de weg heeft voor de SGP prioriteit. De gemeente moet een stevige lobby blijven voeren met Regio FoodValley, het Rijk en de provincie om de gekozen variant van de optimalisatie A1/A30 te realiseren. Het viaduct bij het Hulpverleningscentrum is een aandachtspunt bij deze uitvoering. Eenzelfde lobby moet ook worden gevoerd voor verbreding van de A1 tot aan Apeldoorn met 2x3 rijstroken. Zoals aangegeven in paragraaf 3.1 wenst de SGP een extra afslag op de A1 ter hoogte van de Garderbroekerweg in verband met de mogelijke komst van de Railterminal op Harselaar.

De SGP is voorstander van een versnelde aanleg van de oostelijke rondweg om Barneveld in één fase. Deze loopt van Harselaar-Zuid via de Wesselseweg, tussen Barneveld en Kootwijkerbroek door, naar de Scherpenzeelseweg. De SGP verwacht dat de gemeente stevig lobbyt om een provinciale bijdrage te krijgen voor deze provinciale weg. Dit geldt ook voor de lobby richting ProRail vanwege de kruising met de Valleilijn. De rotondes die worden aangelegd op deze wegen moeten voldoende groot en breed zijn voor vracht- en landbouwverkeer. Om de doorstroming nog meer te bevorderen heeft de SGP voorgesteld om rotondes te vervangen voor kruispunten met VRI (verkeersregelininstallatie). Bij rotondeaanleg horen ook geluid reducerende maatregelen voor bestaande en toekomstige woonwijken.

Een westelijke rondweg om Barneveld heeft geen prioriteit voor de SGP. De A30 is hiervoor een goed alternatief.

Op de kruising van de Nijkerkerweg met het spoor komt het treinverkeer met een hoge frequentie langs, waardoor de spoorbomen om de acht minuten sluiten. Voor een betere verkeersdoorstroming wil de SGP daarom de mogelijkheden van een spoortunnel aan de Nijkerkerweg onderzoeken. Hoewel een onderzoek inmiddels is toegezegd, wil de SGP dat de komende periode hierover duidelijkheid komt.

Bij de aanleg van nieuwe wijken is het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met een goede verkeersafwikkeling. Daarvoor is een adequate afstemming nodig tussen gemeente, provincie en het Rijk. De SGP wil dat het wegenonderhoud, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, op een goed kwaliteitsniveau blijft. Dit moet minstens op het niveau 'basis' zijn, waarbij niet alleen de technische staat maar ook de veiligheid van de weg belangrijk is. Daarbij vindt de SGP aandacht bembeton in het landelijk gebied een goede toepassing, zodat verkeer veilig kan uitwijken aan de randen. Aangepaste snelheden, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, moeten samen opgaan met de inrichting van de wegen, zodat de politie ze ook kan handhaven.

Concrete punten:

- Blijf als gemeente een stevige lobby voeren voor de optimalisatie A1/A30
- Lobby voor verbreding van de A1 tot aan Apeldoorn met 2x3 rijstroken
- Onderzoek mogelijkheden en noodzaak van een extra afslag op de A1 ter hoogte van de Garderbroekerweg vanwege mogelijke komst Railterminal op Harselaar

- Stimuleer versnelde aanleg van oostelijke rondweg om Barneveld, inclusief goede kruisingen en spoorkruising
- Maak rotondes op nieuwe wegen voldoende breed voor vracht- en landbouwverkeer
- Er komt duidelijkheid over de noodzaak van een spoortunnel aan de Nijkerkerweg
- Het wegenonderhoud - binnen en buiten bebouwde kom - blijft op goed kwaliteitsniveau (basis) zowel qua technische staat als qua veiligheid
- Pas bermbeton toe in het buitengebied

Veiligheid in het verkeer

Fietsers zijn kwetsbaar in het verkeer. De SGP wil dat fietsoversteekplaatsen veilig zijn. Fietsstromen naar en van school moeten in goede banen worden geleid. Voorlichting op scholen over fietsgedrag en fietsverlichting wil de SGP bevorderen.

Fietsers horen net als automobilisten de rijrichting van wegen en rotondes te volgen; uitgezonderd de wegen waar twee rijrichtingen voor fietsers zijn toegestaan. Tegen het verkeer inrijden levert gevaarlijke situaties op. Het handhaven van de juiste rijrichting door fietsers vindt de SGP noodzakelijk.

Door de toename van snellere, elektrische fietsen mag de veiligheid op de fietspaden niet in het geding komen. De SGP vraagt daarom aandacht voor de veiligheid van nieuwe én bestaande fietspaden. De SGP verwacht dat fietspaden voldoende breed zijn en dat het onderhoudsniveau ervan op orde is.

Voor de centrumring van Barneveld wil de SGP een eenduidig beleid, zeker nu op een deel van de wegenstructuur maximaal 30 km/uur mag worden gereden. Daarvoor is onderzoek nodig naar de meest onveilige plaatsen.

Gerichte snelheidscontroles in de bebouwde kom ziet de SGP als meest effectief middel voor handhaving. Er zijn plaatsen waar vaak de maximumsnelheid wordt overtreden. Daar moeten matrixborden met snelheidsmeter – gecombineerd met opnameapparatuur – flexibel ingezet worden die de weggebruiker confronteren met de eigen snelheid. Buiten de bebouwde kom gelden snelheden van 80 km voor de provinciale weg en 60 km voor de wegen in het buitengebied. Handhaving van deze snelheden is noodzakelijk. De SGP wil dat er op onveilige plaatsen wordt gezocht naar snelheidsbeperkende maatregelen. Inzet van meer flitspalen in de gemeente op gevaarlijke plaatsen juicht de SGP toe.

Concrete punten:

- Creëer veilige schoolfietsroutes; bevorder voorlichting op scholen
- Onderzoek verkeersonveilige plaatsen in de centrumring van Barneveld
- Voer gerichte snelheidscontrole uit op onveilige plekken
- Schaf matrixborden met snelheidsmeter aan

Fair parkeerbeleid bevordert winkelbezoek

De SGP is voor een fair, betaalbaar en kostendekkend parkeerbeleid. De SGP wil dat er in samenwerking met de winkeliersvereniging een onderzoek komt naar de mogelijkheid van beperkt onbetaald parkeren in het centrum om daarmee het winkelbezoek te bevorderen. De SGP wil dat parkeren aan de randen van het centrum gratis blijft. Bekeken moet worden of parkeren in het centrum bijvoorbeeld het eerste half uur of het eerste uur gratis kan worden gemaakt.

Moderniseer betaald parkeren: voer kentekenherkenning in en biedt in alle gevallen de mogelijkheid om achteraf te betalen met de smartphone. Daarnaast moet de optie voor betalen met pinpas of muntgeld mogelijk blijven. Verder vindt de SGP het belangrijk dat er voldoende parkeermogelijkheden in het centrum van Barneveld zijn voor mindervaliden. Parkeervergunningen voor hulpverleners en mantelzorgers worden gratis verstrekt.

Concrete punten:

- Onderzoek beperkt onbetaald parkeren in het centrum van Barneveld
- Moderniseer betaal mogelijkheden op parkeerplaatsen
- Creëer voldoende parkeermogelijkheden in het centrum van Barneveld voor mindervaliden
- Verstrek gratis parkeervergunningen aan hulpverleners en mantelzorgers

Openbaar vervoer is doelgericht

De SGP is blij met de goede treinverbindingen binnen onze gemeentegrenzen. Wat de SGP betreft wordt deze ontwikkeling voortgezet door station Barneveld-Noord op te waarderen tot een intercitystation op de lijn Apeldoorn-Amersfoort, waarvoor recent een onderzoek is aangekondigd. Daarnaast is een halte in Stroe van belang, mede gezien de komst van de marinierskazerne en de mogelijke uitbreiding van de kern Stroe. De SGP wil zich sterk maken voor een kwartiersverbinding op de Valleilijn tussen Barneveld en Ede-Wageningen. Verder blijft lobbyen voor het voortbestaan van de Valleilijn noodzakelijk.

De busdiensten naar de kleine kernen houden onze aandacht. Dat geldt ook voor de aansluiting van de Buurtbus op alle wijken. De SGP pleit voor een brede inzet van de Valleihopper in combinatie met de Buurtbus. Zo kunnen naast hulpbehoevenden en kwetsbare ouderen ook anderen daarvan gebruik maken. Voor het vervoer van ouderen en kinderen vraagt de SGP speciale aandacht. Integraal vervoer mag er niet toe leiden dat kwetsbare ouderen en kinderen te lang onderweg zijn.

Integrale aanbesteding voor het doelgroepenvervoer vindt de SGP geen probleem, zolang dit niet leidt tot verslechtering van de kwaliteit en tot te lange reistijden. Het project AutoMaatje (Welzijn Barneveld) is een mooie aanvulling op het doelgroepenvervoer die we graag stimuleren en voortzetten.

Concrete punten:

- Breidt station Barneveld-Noord uit met een (intercity-)halte voor de lijn Apeldoorn-Amersfoort
- Realiseer kwartiersverbinding tussen Barneveld en Ede-Wageningen op de Valleilijn
- Lobby voor instandhouding Valleilijn
- Benut slimme combinatiemogelijkheden van vervoer (bredere inzet Valleihopper en Buurtbus)
- Voorkom dat integrale aanbesteding voor doelgroepenvervoer leidt tot verslechtering van de kwaliteit en te lange reistijden

Verduurzaming van het vervoer

De SGP draagt graag een steentje bij aan de overstap op schonere vormen van vervoer. Inmiddels zijn er meerdere vormen van schoon vervoer, waarvan elektrisch rijden het meest bekend is. De SGP wil dat er meer oplaadpalen voor elektrische auto's komen op openbare parkeerplaatsen en in woonwijken. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie, daarom is het belangrijk dat het gemeentelijk wagen- en machinepark verder wordt verduurzaamd.

Daarnaast ziet de SGP graag dat er onderzoek komt naar de mogelijkheid om lokale, groene stroom te gebruiken voor het opladen van elektrische auto's. Tot slot moet zelf opladen voor inwoners mogelijk worden gemaakt via een kabelvoorziening over openbare grond.

Concrete punten:

- Plaats meer elektrische oplaadpalen op openbare parkeerplaatsen en in woonwijken
- Verduurzaam het gemeentelijke wagenpark
- Onderzoek gebruik van lokale, groene stroom voor het opladen van elektrische auto's
- Maak zelf opladen voor inwoners mogelijk met kabelvoorziening over openbare grond

3.4 Toekomstgerichte recreatiesector

Barneveld wordt gekenmerkt door rust en natuur. Recreatieve voorzieningen worden wat de SGP betreft dan ook afgestemd op het dorps- en natuurlijke karakter van Barneveld. Nieuwe initiatieven wil de SGP toetsen op bereikbaarheid, gezinsvriendelijkheid, rust en natuur.

Wandel- en fietspaden

Barneveld heeft prachtige bossen, zandverstuivingen en heidevelden om de vrije tijd in door te brengen voor ontspanning. De SGP zet zich in om deze gebieden te behouden en de toeristische mogelijkheden zo mogelijk verder te ontwikkelen. Dat wil ze doen door fiets- en wandelroutes te verbeteren en nieuwe routes aan te leggen. Aanleg van wandelroutes, fietsroutes en klompenpaden gaat in overleg met agrariërs, het Waterschap en de VVV. Het is goed om te constateren dat het 'rondje Barneveld' is gerealiseerd. Het is belangrijk deze wandelroute te promoten.

Barneveld ligt in een mooi fietsknooppuntennetwerk. De SGP ziet daarom kansen om Barneveld als 'fietsuitvalspoort naar de Veluwe' te promoten. Een goede stap in die richting is het stimuleren van oplaadpunten voor elektrische fietsen. Deze oplaadpunten moeten op centrale plaatsen komen, zoals bij het centraal station, de horecagelegenheden en rustpunten.

De SGP streeft naar voldoende fietsenstallingen op centrale plaatsen, zoals winkelgebieden en bushaltes.

Concrete punten:

- Toets nieuwe initiatieven op bereikbaarheid, gezinsvriendelijkheid, rust en natuur
- Behoudt en/of ontwikkel natuurgebieden voor recreatie
- Realiseer en onderhoudt fietsroutes, wandel- en klompenpaden, verbeter waar nodig
- Promoot Barneveld als 'fietsuitvalspoort van de Veluwe'
- Leg oplaadpunten aan voor elektrische fietsen
- Plaats genoeg fietsenstallingen op centrale plaatsen

Toeristische organisaties

De SGP is van mening dat de toeristische organisaties nog meer zouden kunnen samenwerken. Het positieve resultaat daarvan is een eenduidiger communicatie. Organisaties kunnen in hun communicatie naar elkaar verwijzen en zo de toeristische positie van gemeente Barneveld als geheel versterken.

Concrete punten:

- Werk als toeristische organisaties waar mogelijk onderling samen
- Stem als toeristische organisaties de communicatie op elkaar af en verwijs onderling naar elkaar

Imago van Barneveld

Het imago van Barneveld wil de SGP versterken met toeristische evenementen die verwijzen naar de lokale cultuur(historie). Door de huidige coronamaatregelen staat dit zwaar onder druk. De Oud Veluwe Markt, die jaarlijks duizenden bezoekers naar Barneveld trok, is al twee jaar niet doorgegaan. Dit traditionele evenement is vervangen door een kleinere markt bij de Midden Nederland Hallen. Om toeristen te blijven trekken, ziet de SGP graag dat er gezocht wordt naar kleinschaliger evenementen die passen bij het dorpse karakter van de gemeente.

Goede vakantieparken hebben een aantrekkende werking op vakantiegangers om naar onze gemeente te komen. De SGP stimuleert van harte het project Vitale Vakantieparken. Ze is blij dat dit project de kwaliteit van vakantieparken bevordert en dat het permanente bewoning op vakantieparken tegengaat.

Concrete punten:

- Organiseer kleinschalige evenementen die passen bij dorpse karakter en verwijzen naar lokale (cultuur)historie
- Continueer Project Vitale Vakantieparken

4. WOON- EN LEEFOMGEVING

4.1 Ruimte, bouwen en wonen

Wonen en werken zijn belangrijke onderwerpen in de gemeente. Zowel de Provincie als Regio FoodValley kijken sterk naar de groeipotentie van onze gemeente. De SGP wil zich vooral richten op de positie van onze eigen inwoners en degenen die economisch aan de gemeente gebonden zijn. Daarbij zijn vooral woningen voor jongeren en senioren belangrijk om te bouwen, evenals levensloopbestendige woningen. Een evenwichtig woningaanbod is belangrijk; dat maakt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners en zorgt voor een gezonde doorstroming.

Lange termijnvisie woningbouw

In 2022 wordt naar verwachting de Omgevingswet ingevoerd. Die biedt een kans om lokale beleidsruimte te ontwikkelen en als het aan de SGP ligt meer maatwerk mogelijk te maken. Initiatiefnemers moeten meer verantwoordelijkheid krijgen om draagvlak voor nieuwe bouwontwikkelingen te vinden. Hierbij willen we hen ook (incidenteel) de mogelijkheid bieden om zelf de bestemmingsplanprocedure ter hand te nemen. Bij al deze nieuwe ontwikkelingen houdt de gemeente wel de regie. De SGP zou graag alternatieve manieren van bouwen te onderzoeken, zoals houtskeletbouw en prefab-woningen. Als we hiermee goedkoper en minder milieubelastend kunnen bouwen met dezelfde kwaliteit is dat de moeite waard.

Door de woningnood kopen meer mensen elders uit Nederland woningen in gemeente Barneveld. Woningverkoop aan de eigen inwoners en sociaal en economisch aan onze gemeente gebonden personen mag daardoor niet in het gedrang komen. De SGP vindt het belangrijk dat de gemeente waar mogelijk hierop stuurt. We willen het opkopen door beleggers ontmoedigen.

In het buitengebied is bouwen aan veel regels gebonden. Er zijn situaties waarbij we als SGP willen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de vrijstelling(volume) te verruimen. Te denken valt aan woningsplitsing, woningbouw binnen bestaande bouwwerken op het erf, bedrijfsbeëindiging en legalisatie van bakhuizen, etc. Het moet hier wel gaan om woningen die inpasbaar zijn in het gebied. Voor genoemde situaties willen we onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de sloopmeterbeperving weg te nemen, onder voorwaarde van het bouwen van goedkope woningen.

Alleen bouwen is niet voldoende. Er is ook aandacht nodig voor de omgeving en voldoende recreatieruimte. De SGP denkt hierbij aan wandelroutes in een parkachtige omgeving, wellicht kan dit zelfs gecombineerd worden met landbouwgrond. Ook de ontsluiting van ontwikkelingsplannen is belangrijk. Dit kan het beste als de infrastructuur meegroeit met de bouwplannen vanaf het begin. Bovendien zijn er ook voldoende parkeerplaatsen en mogelijkheden voor laadpalen nodig.

Concrete punten:

- De gemeente houdt de regie als het gaat om woningbouw
- Geef initiatiefnemers meer verantwoordelijkheid bij het creëren van draagvlak voor (nieuwe) bouwontwikkelingen, biedt mogelijkheden voor de ontwikkeling van woningen door derden
- Bezie alternatieve manieren van bouwen
- Ontmoedig het opkopen door beleggers
- Bouw zoveel mogelijk voor eigen inwoners en voor mensen die in onze gemeente werken

- Onderzoek wat de mogelijkheden zijn bij het verruimen van de vrijstelling(volume)
- Geef aandacht bij planvorming voor de omgeving en ontsluiting van het plangebied
- Zorg voor voldoende parkeerplaatsen en laadpalen in woonwijken

Inbreidingslocaties en dorpsvernieuwing

Inbreidingslocaties en dorpsvernieuwingen krijgen voorrang boven de uitbreiding van een dorp. Zuinig ruimtegebruik en het bundelen van woningen met bestaande voorzieningen is belangrijk. Vernieuwing van de volkshuisvesting moet impulsen geven aan de sociale huursector en aan het dichterbij brengen van zorg- en welzijnsvoorzieningen voor de groeiende groep ouderen.

De SGP is van mening dat het dorp Stroe de potentie heeft van een groeidorp, naast de kernen Barneveld en Voorthuizen. De overige kernen mogen wat de SGP betreft meegroeien met de woningbehoefte van de betreffende kern, passend bij de maat en schaal. De voorzieningen moeten in deze kernen op peil blijven.

Hoogbouw in de grote(re) kernen willen we op voorhand niet uitsluiten, zeker niet als er in de huidige situatie een groot bouwvolume aanwezig is. Markante punten lenen zich ook goed voor meer hoogbouw. Dit moet wel passen bij de omgeving. Een goed voorbeeld hiervan is de locatie Rijnvallei en omgeving. De SGP is er een voorstander van om te onderzoeken of hier veel woningen gebouwd kunnen worden, dicht bij centrum en station.

Concrete punten:

- Geef voorrang aan inbreidingslocaties en dorpsvernieuwingen boven uitbreiding van een kern
- Zorg- en welzijnsvoorzieningen moeten dichtbij zijn voor ouderen
- Stroe heeft de potentie van een groeidorp
- Sluit hoogbouw niet op voorhand uit, zeker niet op markante punten
- Onderzoek mogelijkheden voor woningbouw op locatie Rijnvallei en omgeving

Huisvesting doelgroepen

Diversiteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moeten in balans zijn of in balans worden gebracht. Woonwensen van inwoners kunnen veranderen, daarom verdienen ook nieuwe woonvormen aandacht. De bestaande koop- en huurwoningen moeten worden verduurzaamd. De SGP wil leegstaande kantoren herbestemmen als woonruimtes voor bijvoorbeeld studenten of statushouders.

Extra aandacht gaat er uit naar de volgende doelgroepen: starters, senioren (met een laag inkomen) en statushouders. Voor starters kunnen prima kleine appartementen (bijvoorbeeld boven winkels) worden gerealiseerd. Startersleningen moeten behouden blijven. De gemeente biedt statushouders geen voorrangstatus bij het toewijzen van een woning, maar zorgt zo veel mogelijk voor passende woonruimte (al dan niet in een zelfstandige woning).

Als SGP willen we de regeling met betrekking tot sloopmeters versoepelen onder voorwaarde dat goedkope woningen worden gebouwd binnen bestaande bebouwing. Als er toch woningen buiten de bebouwde kom moeten worden gebouwd, wenst de SGP verder dat deze zoveel mogelijk worden gebouwd aan de rand van de woonkernen.

Doordat ouderen langer zelfstandig wonen, is voor hen actieve ondersteuning vereist. Daarnaast wil de SGP woningruil tussen jonge gezinnen en ouderen stimuleren. Ook zien we graag dat ouderen die een eengezinswoning verlaten voorrang krijgen bij het betrekken van een nieuwe seniorenwoning.

Concrete punten:

- Diversiteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moeten in balans zijn
- Sta open voor nieuwe woonvormen
- Aandacht voor doelgroepen, zoals starters, senioren met een laag inkomen en statushouders
- Versoepel sloopmeterregeling onder voorwaarde van bouw goedkope woningen binnen bestaande bebouwing
- Stimuleer woningruil tussen jonge gezinnen en ouderen

4.2 Openbare ruimte

Het is uitermate belangrijk dat onze inwoners in een prettige, veilige en groene leefomgeving wonen en werken. Dit bevordert de gezondheid en de leefbaarheid. De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is. Daar vallen straten, pleinen, plantsoenen, parken, water en groen onder. Maar ook speelplaatsen en soms schoolpleinen buiten schooltijd. De plaatselijke overheid draagt er zorg voor dat speelterreinen en speeltoestellen op een goede manier verdeeld zijn over de gemeente. De SGP heeft het ideaal voor ogen dat elk kind op loopafstand kan spelen en bewegen.

De SGP is warm voorstander van zoveel mogelijk groen – bomen, struiken en gazons – in de openbare ruimte. Dit geldt voor speelplaatsen, trapveldjes en wandelpaden, maar ook nieuwe wegen en fietspaden moeten voorzien van groen en bomen. De SGP is ook voor open bestrating van bijvoorbeeld parkeerplaatsen voor het indammen van hittestress en het bevorderen van biodiversiteit. Opvang van het hemelwater in de wijken en straten kan prima in te realiseren wadi's. Verder mogen inwoners een goede beeldkwaliteit verwachten in hun leefomgeving, zowel bij aanleg en bij onderhoud. Bij aanbestedingen moet daarom voluit aandacht zijn voor een goede uitbesteding van het groenonderhoud.

De SGP staat een integraal beheer van de openbare ruimte voor. Het mooiste is als de ontwerptafel van nieuwe buurten en wijken het startpunt vormt voor samenspraak met toekomstige bewoners en gebruikers van de openbare ruimte. Betrokkenheid en participatie vergroten namelijk het verantwoordelijkheidsgevoel bij sociaal toezicht, samenwerking, onderhoud en draagvlak. Burgers kunnen op zaken in hun wijk als obstakels, losliggende tegels, een niet-functionerende lichtmast, vervuilde straten, etc. De gemeente moet het eenvoudig maken om deze situaties te melden. Op gedane meldingen is vervolgens een snelle reactie vanuit de gemeente van groot belang. In het contact met de melder moet de gemeente uitleggen wat er wel en wat er niet gaat gebeuren. Er moet meer actie komen op de overlast van hondenpoep, een grote ergernis voor veel inwoners.

De openbare verlichting moet duurzamer. De SGP gaat lichtvervuiling tegen en 'hotspots' op bedrijventerreinen en winkelcentra wil ze ontmoedigen.

De SGP vindt dat we meer aandacht moeten geven aan de bereikbaarheid door en voor mindervaliden.

Bij werkzaamheden en groot onderhoud aan wegen en riolering is het erg belangrijk om de omgeving een kwaliteitsimpuls mee te geven. Ook hier is participatie vanuit de directe omgeving belangrijk. De SGP pleit voor een nog betere planning om 'werk met werk'¹¹ te combineren. Een betere afstemming met mogelijke andere werkzaamheden in de directe omgeving is hierbij essentieel.

Bij het maken van plannen voor nieuwbouw wil de SGP dat er goed wordt gekeken of bestaand groen gehandhaafd kan blijven. Uiteraard speelt peilhoogte en waterhuishouding daarbij een belangrijke rol.

¹¹ Als verschillende werkzaamheden gepland staan aan dezelfde weg in ongeveer dezelfde periode, is het belangrijk dat deze worden afgestemd. Een straat hoeft dan maar één keer te worden opgebroken en daarmee wordt de overlast beperkt.

Concrete punten:

- Openbare ruimte wordt zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht en onderhouden door de gemeente
- Betrek waar mogelijk burgers in de besluitvorming rondom de openbare ruimte
- Verdeel speelterreinen en speeltoestellen op een goede manier over de gemeente
- Verduurzaam de openbare verlichting
- Behoudt en breidt waardevolle natuur zoals bos, heide en houtwallen uit
- De gemeente voert – ook bij nieuwbouwplannen – een specifiek bomenbeleid met aandacht voor bestaande bomen, kapbeleid, onderhoud en soortkeuze
- Bereikbaarheid door en voor mindervaliden is belangrijk
- Communiceer snel en goed bij een melding over de openbare ruimte
- Zorg voor betere planning van ‘werk met werk’ bij onderhoud aan wegen en riolering

4.3 Riolering

De SGP vindt het belangrijk dat er goede voorlichting moet zijn richting inwoners en bedrijven met betrekking tot het afvoeren van hemelwater en afvalwater. Hemelwater moet niet naar de rioolwaterzuivering, maar is geschikt voor hergebruik en hoort terug in de grond of in het open water. De gemeente moet zich nog meer inzetten op het afkoppelen van regenwater op eigen terrein. De SGP is voorstander van het verstrekken van subsidie bij het afkoppelen van hemelwater.

Of bestaande wadi's functioneren moet voortdurend in de gaten worden gehouden. Bij reconstructie van het rioolstelsel moet de gemeente gelijktijdig zorgen dat elk perceel de mogelijkheid heeft om aan te sluiten op het hemelwaterriool.

Barneveld groeit en dat heeft gevolgen voor de wettelijke zorgplicht waar de gemeente voor staat met betrekking tot de waterketen, het watersysteem en de klimaatadaptie. Daarbij hoort zowel wateroverlast als (extreme) droogte. De borging van de juiste uitgangspunten voor water en riolering bij nieuwbouw en het beheer van het bestaande stelsel vragen solide plannen en uitvoeringsmethode. Zeker met de klimaatverandering is het plannen voor de lange termijn noodzakelijk. We zullen vaker de straten enige uren blank zien staan. Alles afvoeren bij een heftige regenbui is onmogelijk.

Waterschap Vallei en Veluwe exploiteert de rioolwaterzuivering waar het afvalwater naartoe gaat. Door een toename van medicijnresten in het riool is het steeds ingewikkelder voor hen het water te zuiveren. Een goede voorlichting door de gemeente in samenwerking met apothekers en huisartsen kan een positieve bijdrage leveren om dit probleem tegen te gaan.

Als SGP pleiten we ervoor om de komende jaren gemengde stelsels te vervangen door gescheiden rioolstelsels. Zo gaat nog minder schoon hemelwater naar de rioolwaterzuivering. Een en ander in combinatie met reconstructies en/of inbreidingslocaties. Ook hier geldt: ‘werk met werk’ plannen. Goede samenwerking tussen de afdelingen beleid, beheer en voorlichting zijn daarvoor essentieel.

De SGP is voorstander van een kostendekkend tarief voor de rioolheffing en richt zich op zo laag mogelijke kosten.

Concrete punten:

- Koppel hemelwater zoveel mogelijk af
- Biedt aansluitingen aan, stimuleer en subsidieer particuliere afkoppel-initiatieven
- Geef voorlichting over natte perioden en droge perioden
- Wees als gemeente alert op de gevolgen van klimaatverandering
- Vervang meer gemengde stelsels voor gescheiden stelsels, maar wel ‘werk met werk’ maken
- Geef goede voorlichting over omgang met medicijnresten: dit mag niet in het riool
- Tarief rioolheffing blijft kostendekkend, tegen zo laag mogelijke kosten

4.4 Veilige samenleving

Veiligheid voor en door iedereen

Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in onze gemeente. De SGP wil een krachtige inzet voor een zo veilig mogelijk Barneveld. Elke inwoner is daarbij nodig. Burgers hebben een signaalfunctie om verdachte situaties of personen te melden bij de politie. De SGP steunt de Whatsapp-groepen en buurtwachtgroepen van harte, omdat deze zorgen voor de communicatie tussen inwoners en politie (wijkagent) en voor extra toezicht in de wijk. Het is wel belangrijk dat deze Whatsapp-groepen en buurtwachtgroepen goed worden begeleid: burgers moeten binnen de wettelijke grenzen blijven. Het geweldsmonopolie ligt bij de overheid.

Een inbraak is een akelige ervaring en valt onder de zogenoemde High Impact Crimes. Om het aantal inbraken terug te dringen, zet de SGP in op de volgende maatregelen:

- Voortzetten van bestaande projecten tegen auto-inbraken en fietsdiefstallen
- Extra surveillance door de politie
- Stimuleren van goede projecten voor inbraakveiligheid; een goed voorbeeld is Selecta DNA waarbij eigendommen uniek worden beveiligd
- Uitbreiden van het Politie Keurmerk Veilig Wonen in elke wijk
- Keurmerk Veilig Ondernemen voor een betere samenwerking tussen gemeente en bedrijven
- Inzetten op buurtpreventie en preventieavonden organiseren om woninginbraak te helpen voorkomen; gebruik maken van sociale media

Er is een aantal plekken in de gemeente waar de SGP de inzet van een (mobiele) camera gerechtvaardigd vindt. Dit betreft plaatsen waar vaker inbraken en vernielingen plaatsvinden, drugs of lachgas wordt gedeald en gebruikt of waar hardnekkig overlast heerst. Uiteraard wordt een camera in overleg met de betreffende buurten geplaatst. De SGP wenst daarnaast dat er cameratoezicht is bij evenementen met veiligheidsrisico's. De kosten van het cameratoezicht moeten onderdeel zijn van de leges.

De SGP wil een stevige aanpak van crimineel gedrag. Dat geldt ook voor meer verborgen criminele praktijken waarbij de onderwereld verweven dreigt te raken met de bovenwereld. Het landelijke en provinciale beleid ter voorkoming van deze ondermijning moet gemeentelijk vorm krijgen. De SGP wil een actief beleid voeren om ondermijning tegen te gaan.

Het bestaande zerotolerancebeleid ten opzichte van prostitutie, mensenhandel en drugs moet onverminderd van kracht blijven. Illegale gokhallen en coffeeshops vallen wat de SGP betreft ook onder dit zerotolerancebeleid. Het bezit en gebruik van lachgas moet strafbaar blijven via de APV. De lobby richting de landelijke overheid moet worden verstevigd om te komen tot een landelijk verbod op lachgas en designer drugs.

Vuurwerk veroorzaakt schade, overlast en ernstige ongelukken. Vanuit de samenleving klinkt een steeds luidere roep naar de overheid om daar iets aan te doen. De SGP wil de komende periode onderzoeken hoe ze daaraan tegemoet kan komen, waarbij een vuurwerkverbod voor de SGP een serieuze optie is. De haalbaarheid van handhaving is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Concrete punten:

- Gemeente geeft vorm aan landelijk en provinciaal beleid ter voorkoming van ondermijning
- Steun Politiekeurmerk Veilig Wonen en Selecta DNA
- Zorg voor extra surveillance door de politie
- Zet (mobiele) camera in op specifieke plaatsen, indien nodig: schaf extra camera aan
- Zet camera's in bij evenementen met veiligheidsrisico's
- Zerotolerancebeleid ten aanzien van prostitutie, drugs, drankmisbruik
- Het bezit en gebruik van lachgas blijft strafbaar via de APV
- Verstevig lobby naar landelijke overheid voor verbod op lachgas en designer drugs

Horecaoverlast dient te verdwijnen

De SGP wil dat overlast achter het woord horeca verdwijnt. Een krachtig optreden moet ervoor zorgen dat vernielingen en asociaal gedrag worden uitgebannen. De inzet van wijkagenten en boa's is daarvoor een goede maatregel. Onderdeel van een succesvolle aanpak tegen overlast is handhaving van de regels. De SGP wil meer controles bij drinkgelegenheden om de regels te handhaven. Daarnaast wil ze de afspraken nakomen die in het horecaconvenant zijn vastgelegd.

De horecaondernemer is als eerste verantwoordelijk voor het voorkomen en het terugdringen van vernielingen en overlast als gevolg van zijn onderneming. Horecagelegenheden die voor overlast zorgen, moeten via de Wet Bestuurlijke Boete¹² worden aangepakt. De overlast is vaak een gevolg van overmatig alcoholgebruik. De horecaondernemer is verantwoordelijk voor een verantwoorde drankverstrekking. Bij aanhoudende overlast wil de SGP dat de inzet van portiers verplicht wordt gesteld. Daarnaast moet blijvende overlast gevolgen hebben voor de sluitingstijden van de horecagelegenheid.

Voor evenementen worden vergunningen aangevraagd bij de gemeente. Als omwonenden bezwaren hebben tegen een evenement, dan moeten die zwaar worden meegewogen wat de SGP betreft.

Concrete punten:

- Ga overlast van horeca tegen door inzet wijkagenten en boa's
- Blijvende overlast van horecagelegenheden heeft gevolgen voor sluitingstijden
- Handhaaf op verantwoorde drankverstrekking
- Handhaaf sluitingstijden door meer controles bij drinkgelegenheden
- Weeg bezwaren van omwonenden zwaar mee bij het verlenen van evenementvergunningen

Hulpdiensten zijn snel ter plaatse

Korte aanrijtijden van de brandweer en de ambulance zijn van levensbelang. De SGP wil dat korte aanrijtijden voor alle wijken en kernen gewaarborgd blijven. Door de groei van Barneveld moet hierop worden gelet.

De SGP wil dat er in onze gemeente een deskundige organisatie van de brandweer blijft. Dit betekent dat de brandweer voldoende mensen en materiaal heeft om snel en goed hulp te kunnen bieden in nood. De regionalisering mag hier geen afbreuk aan doen.

12 De Wet Bestuurlijke Boete is een bestuursrechtelijk sanctioneringsmiddel dat zonder tussenkomst van het Openbaar Ministerie of een rechter kan worden opgelegd door een daartoe bevoegde overheidsdienst. De boete is geregeld in titel 5.4 van de Awb.

Het AED-netwerk, waaronder de First Responder¹³ en alle mensen die zich hiervoor inzetten, is van onschatbare waarde. De SGP wil dat de kwaliteit van deze hulpverlening wordt gegarandeerd. Dat betekent dat er voldoende inwoners moeten worden opgeleid als burgerhulpverlener.

De SGP vindt het waardevol om de inzet van politievrijwilligers te bevorderen.

De inzet van Burgernet door de politie vindt de SGP een goede zaak. Hierbij wordt optimaal gebruik gemaakt van de signaalfunctie van burgers. Deze communicatie tussen politie en burgers wil de SGP stimuleren. De wijkagenten en boa's zijn onmisbaar voor de gemeentelijke veiligheid.

Concrete punten:

- **Waarborg korte aanrijtijden van de hulpdiensten; ook bij groei**
- **Laat brandweerorganisatie in stand in alle dorpskernen**
- **Garandeer kwaliteit van het AED-netwerk, waaronder de First Responder**
- **Zorg voor voldoende opgeleide burgerhulpverleners**
- **Bevorder de inzet van politievrijwilligers**
- **Stimuleer de inzet van Burgernet**

Digitale veiligheid verdient de aandacht

Steeds meer mensen worden slachtoffer van een vorm van digitale criminaliteit. In 2018 waren dat 1,2 miljoen mensen¹⁴. Dit aantal neemt jaarlijks toe als gevolg van de steeds verdergaande digitalisering. Deze digitalisering biedt ons veel voordelen, maar er wordt onvoldoende nagedacht over de risico's en kwetsbaarheden ervan die beschermende maatregelen vereisen. Kortom, Digitale Veiligheid is noodzaak.

De SGP wil dat de gemeente in samenwerking met de politie probeert inzicht te krijgen over de aard en omvang van cybercrime in Barneveld. Voorlichting heeft een sleutelrol in de aanpak: voorlichting aan ondernemers, aan burgers, aan zowel ouderen als jongeren. Informatie over digitale criminaliteit wordt wat de SGP betreft gedeeld op de gemeentelijke website, op de gemeentelijke pagina in de krant en op social media. In de bestrijding van cybercrime is het uiterst belangrijk om de bewustwording van digitale risico's te vergroten.

Overigens betreft het belang van digitale veiligheid ook de gemeentelijke organisatie zelf. Ook voor de gemeente is digitale veiligheid noodzaak.

Concrete punten:

- **Verwerf inzicht in samenwerking met de politie over aard en omvang van digitale criminaliteit**
- **Geef voorlichting op het gebied van digitale veiligheid als onderdeel van bestrijding**
- **Plaats informatie over digitale criminaliteit op gemeentelijke website, sociale media en in de krant**
- **Schenk binnen gemeentelijke organisatie aandacht aan digitale veiligheid**

¹³ Een *First Responder* is een hulpverlener die na te zijn gealarmeerd door de meldkamer ambulancezorg, wel of niet middels het reanimatienetwerk voor burgerhulpverlening, als eerste ter plaatse komt en competent is om reanimatie toe te passen, in afwachting op de komst van een ambulance-eenheid.

¹⁴ Bron: www.veiligheidscoalitie.nl, website voor Midden Nederland

4.5 Milieu en duurzaamheid

Milieu en leefomgeving

Rentmeesterschap is een centrale gedachte binnen de SGP. We hebben de taak om Gods goede schepping te bouwen en te bewaren. Een schoon milieu en een goede omgang met de schepping heeft daarom onze aandacht. Een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve erfenis van onze generatie, is erg belangrijk.

Afvalinzameling

Bedrijven en burgers produceren vaak enorm veel afval zonder zich daar bewust van te zijn. Bij de afvalinzameling kan het milieurendement worden verbeterd. Zowel burgers als bedrijven moeten worden gestimuleerd om (nog beter) het afval te scheiden.

De SGP gaat graag verder met de huidige aanpak van afvalinzameling en ziet vooralsnog geen reden om over te gaan op andere systemen (zoals diftar¹⁵). De SGP wil afvalinzameling in eigen beheer van de gemeente blijven doen, waarbij het serviceniveau minimaal gelijk blijft. Afvalstromen moeten tegen aanvaardbare kosten voor de burger optimaal worden gescheiden. De SGP wil dat de komende periode de plannen voor het optimaliseren van de milieustraat worden uitgevoerd. Controle bij de ingang van de milieustraat is belangrijk om onbevoegden van buiten de gemeente terug te sturen.

Concrete punten:

- Optimaliseer huidige aanpak wat betreft afvalinzameling
- Houdt serviceniveau bij de afvalinzameling minimaal gelijk
- Doe de afvalinzameling als gemeente in eigen beheer
- Stimuleer burgers en bedrijven om hu afval te scheiden
- Voer plannen optimalisatie milieustraat komende periode uit

Duurzame energievoorziening

De vraag naar energie blijft stijgen. Fossiele energiebronnen op aarde raken uiteindelijk uitgeput. Daarom wil de SGP een actieve bijdrage leveren aan energiebesparingen. Betere promotie van de mogelijkheden zijn belangrijk om dit doel te bereiken. Ook willen we rendabele, duurzame energiebronnen inzetten.

De gemeente moet een lokale en haalbare duurzaamheidsagenda hanteren. Dit zorgt voor draagvlak en helpt om een stevige positie in te nemen richting regionaal en provinciaal bestuur. Het maakt ook inzichtelijk in hoeverre het landelijke beleid haalbaar is. De gemeente moet hierbij (ook) aan het stuur staan en de regie behouden. Zonder een heldere eigen visie is de kans groot dat een gemeente aan de leiband wordt gelegd van landelijk en regionaal energiebeleid.

¹⁵ Diftar staat voor 'differentiatie tarieven', hierbij betaalt de gebruiker geen vaste bedragen voor afvalinzameling, maar afhankelijk van de hoeveelheid en soort afval die aangeboden wordt

Concrete punten:

- Verduurzaam gemeentelijke gebouwen en geef daarmee zelf het goede voorbeeld als gemeente
- Controleer bedrijven en instellingen op Wet milieubeheer
- Stimuleer als gemeente duurzaamheidsscans en advies op maat voor bedrijven
- Bevorder kennis en voorlichting inzake isolatie; combineer dit met informatie over (hybride) warmtepompen en zonnepanelen op het dak
- Laat netbeheerders inzicht geven in hun plannen met het energienet; dit geeft kaders aan wat er wel en niet mogelijk is rond grote energieprojecten

Ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven

De gemeente is bij uitstek geschikt om de rol van onafhankelijk adviseur op zich nemen. Het is belangrijk dat burgers en bedrijven zich gesteund weten door de lokale overheid bij het verduurzamen van hun gedrag, pand en leefomgeving. De gemeente heeft daarbij vooral een faciliterende en ondersteunende rol, bijvoorbeeld door het stimuleren en opleiden van energiecoaches.

Concrete punten:

- Voorkom dat sociaaleconomisch zwakkeren in de samenleving de dupe worden van dure duurzaamheidsmaatregelen
- Besteedt aandacht aan energiearmoede
- Faciliteer waterstofstations en centrale oplaadpunten voor bijvoorbeeld elektrische voertuigen die winkels bevoorraden en pakketten bezorgen
- De gemeente faciliteert duurzame oplossingen, is snel in (vergunning-)procedures en maakt regelgeving zo eenvoudig mogelijk
- Communicatie tussen de gemeente en Nutsbedrijven is proactief en erop gericht om toekomstige initiatieven te laten slagen
- Maak snelheid met vergunningen voor Trafo's

Het opwekken van duurzame energie

Het initiatief voor het opwekken van duurzame energie ligt bij bedrijven, coöperaties en particulieren. Als gemeente moeten we hiermee aan de slag, enerzijds om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen en de doelstellingen van RES1.0¹⁶, anderzijds om een bijdrage te leveren aan het verminderen van het gebruik van fossiele brandstof. De komende jaren kan deze duurzame opwekking van energie alleen komen van 'zon en wind'. Wat de SGP betreft moet bij deze duurzame opwekking van energie een balans worden gezocht tussen de genoemde opdracht en de weerstand die met name de komst van windmolens oproept.

Wat betreft 'zon' moet de gemeente vooral inzetten op zonne-energie op daken. De toepassing van zonnevelden moet beperkt worden toegestaan, de SGP is geen voorstander van het gebruiken van (landbouw-)grond voor het opwekken van zonne-energie. Daarom zijn er goede kaders nodig met heldere afspraken over tijdelijkheid, dubbel grondgebruik en voorrang voor niet-agrarische locaties. Daarnaast wil de SGP zonne-energie op daken inzetten om elektrische auto's te laden tijdens werktijd, zodat ze thuis energie kunnen leveren. Verder leveren zonnecollectoren warmte die direct benut kan worden voor een warmtenet (groot of klein). Dit biedt koppelkansen voor uitbreidingsplannen in de omgeving van infrastructuur en restgronden.

16 RES1.0: Regionale Energie Strategie versie 1.0

Wat betreft 'wind' wenst de SGP energie op te wekken in de buurt waar er ook vraag naar is. Dit betekent dat toegestaan wordt dat er maximaal drie windmolens komen in het zoekgebied Harselaar. De SGP gaat ervan uit dat dit voldoende is tot aan het jaar 2030 en is daarom van mening dat de komende raadsperiode geen nieuwe plannen of onderzoeken voor hoge windmolens moeten worden geïnitieerd. Verder vindt de SGP dat boerderijmolens moeten worden gestimuleerd, deze moeten echter niet geclusterd toegepast worden.

Concrete punten:

- Pas binnen kaders de opwekking van duurzame energie toe om te voldoen aan de energie- en klimaatdoelstellingen
- Zet vooral in op zonne-energie op daken
- Pas zonnevelden beperkt toe binnen kaders met heldere afspraken
- Zet zonne-energie in op daken om elektrische auto's te laden tijdens werktijd
- Benut de warmte van zonnecollectoren
- Sta maximaal drie windmolens toe in het zoekgebied Harselaar; initieer geen verdere plannen en onderzoeken in komende raadsperiode
- Sta boerderijmolens toe, echter niet geclusterd

Innovaties en ontwikkelingen

Als het gaat om het opwekken van duurzame energie is het noodzakelijk om naast de bestaande technieken de zoektocht te vervolgen naar betere technieken en nieuwe oplossingen. De ontwikkelingen gaan snel. De SGP vindt dat we niet voorop hoeven te lopen, maar we moeten wel de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

We moeten de regelgeving voor duurzame energie bij nieuwbouw en bij industrieterreinen op peil houden en faciliteren. Het vastleggen van eisen m.b.t. constructies die voldoen aan de gewichten van zonnepanelen is voor de SGP een belangrijk punt. Bij grote nieuwbouwprojecten is het mogelijk om mobiele energiestations in te zetten voor bouwstroom tijdens het bouwproject. Het is veelal moeilijk om op korte termijn een bouwaansluiting te realiseren. Daarnaast heeft mestvergisting onze blijvende aandacht. De agrarische sector ziet kansen voor het opwekken van Groen Gas, als LNG-toepassing voor zware voertuigen.

Concrete punten:

- Blijf zoeken naar betere technieken en nieuwe oplossingen als het gaat om duurzame energie
- Faciliteer en houdt regelgeving voor duurzame energie op peil
- Mestvergisting heeft onze blijvende aandacht

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

Alle dieren en planten zijn door God geschapen. Verschillende dier- en plantensoorten hebben moeite met overleven in een dichtbebouwd en versteend gebied. Daarom is het goed dat de gemeente aandacht heeft voor biodiversiteit en klimaatadaptatie¹⁷. De SGP wil dat de gemeente werkt aan bewustwording en kennis over klimaatadaptief handelen door bewoners en ondernemers. Bij de herinrichting van buitenruimte en woongebieden werkt de gemeente aan beperking van wateroverlast en hittestress.

17 Het proces van aanpassing aan klimaatverandering

De gemeente vervult zelf een voorbeeldfunctie en past verschillende maatregelen toe in bouwprojecten die onder de invloedssfeer van de gemeente liggen. Dit kan bijvoorbeeld via een puntensysteem 'natuurinclusief bouwen'¹⁸. De SGP is van mening dat ook bij het beheer van de openbare ruimte (zowel wat betreft aanleg als onderhoud) rekening moet worden gehouden met de biodiversiteit.

Concrete punten:

- De gemeente heeft aandacht voor biodiversiteit en klimaatadaptatie
- De gemeente vervult een voorbeeldfunctie in het bereiken van een grotere biodiversiteit
- De gemeente informeert en faciliteert bewoners en ondernemers die werk willen maken van biodiversiteit

Houtstook

Houtvuur gebruikt de mens al sinds de schepping om zich te warmen en om eten te bereiden. Houtvuur is een fascinerend schouwspel van vlammen. Bij het verbranden van hout komen er echter ook schadelijke stoffen en gassen vrij: fijnstof. Dit is niet goed voor mens en milieu.

Het gebruik van openhaarden, buitenkachels en vuurkorven kan overlast en fijnstof opleveren. De SGP zou het liefst zien dat alle kachels in Barneveld op termijn voldoen aan de nieuwe wet ECODSIGN 2022 die op 1 januari 2022 is ingegaan. Kachels die voldoen aan deze wetsnorm hebben een hoger rendement en een lagere uitstoot. Deze wet kan verder gepromoot worden.

De SGP zet in op voorlichting over het juiste gebruik van de houtkachel. Voor dit doel kan een alerting-app worden ingezet dat bijvoorbeeld informatie deelt over milieuvriendelijk stoken en geschikte weersomstandigheden.

Een totaalverbod is volgens de SGP niet wenselijk en haalbaar. Incidenteel gebruik van een vuurkorf of BBQ brengt gezelligheid en warmte, dit moet niet worden verboden.

Concrete punten:

- Geef voorlichting over het juiste gebruik van houtkachels; zet alerting-app in
- Houtkachels voldoen op termijn aan de wet ECODSIGN 2022
- Totaalverbod van houtstook is niet wenselijk en haalbaar

4.6 Onderwijs

Huisvesting

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en het onderwijs van hun kinderen. Deze verantwoordelijkheid besteden ze deels uit aan de school waar de opvoeding verder vorm krijgt. De SGP wil dat ouders zich kunnen herkennen in de identiteit en visie van de school. Het is belangrijk dat scholen hun verantwoordelijkheid behouden over inhoud en kwaliteit van het onderwijs.

¹⁸ Natuurinclusief betekent ruimte voor insecten, vogels en vleermuizen en andere dieren. Een plek waar ze voedsel vinden en bescherming. Bron: bouwnatuurinclusief.nl.

De gemeente heeft een uitvoerende rol bij onderwijshuisvesting en schoolbegeleiding. Op andere terreinen heeft de gemeente een regiefunctie, zoals bij onderwijsachterstanden en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Voor de plannen van Passend Onderwijs in reguliere scholen zijn extra financiële middelen nodig. De SGP wil dat de gemeente dit opneemt in het Masterplan Onderwijs en het tegelijk update en actueel houdt.

Concrete punten:

- Ouders moeten zich herkennen in de identiteit en visie van de school
- Update en houdt Masterplan Onderwijs actueel
- Neem in het Masterplan de plannen op voor Passend Onderwijs

Voor- en vroegschoolse educatie

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) wordt samen met de scholen door de gemeente mogelijk gemaakt. Kinderen met leer- en ontwikkelingsachterstanden kunnen via een VVE-programma intensief worden begeleid. De gemeente biedt alleen een financiële vergoeding als het programma wordt gevolgd. De SGP wil benadrukken dat het de keuze is van ouders om hun kind een VVE-programma te laten volgen. Ook wil de SGP benadrukken dat de beste resultaten worden bereikt als gemeente en scholen de ouders betrekken bij het programma dat hun kind(eren) volgt. Na uitleg op school kunnen de ouders thuis dagelijks de educatie verder vormgeven. De SGP stimuleert VVE-projecten die taalontwikkeling en sociaalemotionele ontwikkeling bij jonge kinderen bevorderen. Dit geldt alleen voor kinderen die aanwijsbare achterstanden hebben.

Concrete punten:

- Gemeente faciliteert VVE samen met scholen
- Overheid geeft alleen financiële vergoeding als programma wordt gevolgd
- Het volgen van een VVE-programma is en blijft de keuze van ouders
- Stimuleer VVE-projecten die de ontwikkeling van jonge kinderen met aanwijsbare achterstanden bevorderen

4.7 Sport en beweging

Recreatieve sport heeft een goede invloed op de volksgezondheid. Daarnaast levert sport een positieve bijdrage aan de vorming en ontwikkeling van kinderen en jongeren. Voor de sportverenigingen zijn veel vrijwilligers actief en tonen ouders vaak sterke betrokkenheid. Zo versterkt sport ook de sociale verbanden.

De SGP wil dat de overheid ervoor zorgt dat recreatie- en sportvoorzieningen voor iedereen toegankelijk, doelmatig en veilig zijn. Het sportaanbod wil de SGP onderzoeken op toegankelijkheid voor ouderen en gehandicapten. Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen subsidie krijgen voor een lidmaatschap bij een sportvereniging. De SGP wil dat er maximaal één lidmaatschap per kind wordt gesubsidieerd.

Als het gaat om alcoholgebruik in sportkantines wil de SGP dat ontmoedigen en beperken.

De SGP ziet onderhoud en beheer van sportvoorzieningen als taak van de verenigingen zelf. Ondanks de privatisering houdt de gemeente echter wel een taak in het bewaken van het kwaliteitsniveau van gebouwen en voorzieningen. Dat betekent ook dat de gemeente moet toezien op voldoende parkeerruimte rond sportterreinen – o.a. bij uitbreiding van sportvelden.

Door kennismakingsprogramma's wil de SGP leerlingen stimuleren tot meer beweging. Het is belangrijk dat in deze programma's ook aandacht is voor sportief gedrag en omgangsvormen. Een voorbeeld van een programma is Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). De SGP ziet graag dat de gemeente bij dit initiatief aansluit.

Het programma Be Active! wordt gewaardeerd door ouders en jeugd. Ook is er een sport- en spelbus die scholen en bewoners kunnen aanvragen bij de gemeente. De SGP wil deze acties van de gemeente voortzetten.

Bij de aanleg van panna- en voetbalveldjes vindt de SGP het belangrijk dat deze – zoveel mogelijk – in de nabijheid van scholen worden aangelegd. Dit biedt leerkrachten meer mogelijkheden om buitengymlessen te geven.

Vanwege de zondagsrust wijst de SGP sportevenementen op zondag en zondagsport af. De SGP ziet geen taak weggelegd voor de overheid als het gaat om het bevorderen van topsport. De SGP wil geen subsidie geven aan individuen en aan kampioenshuldigheden binnen de sportbeoefening.

De SGP is voorstander van een integraal, multifunctioneel en passend accommodatiebeleid voor zowel sport als cultuur. Inmiddels zijn er stappen gezet om kaders voor dit beleid vast te stellen. De SGP steekt in op een zo breed mogelijk gedragen accommodatiebeleid voor de komende tien jaar.

Concrete punten:

- Recreatie- en sportvoorzieningen zijn toegankelijk, doelmatig en veilig
- Eén gesubsidieerd lidmaatschap per kind voor gezinnen met een laag inkomen
- Verenigingen beheren zelf hun sportvoorzieningen
- Zet initiatieven Be Active! en de sport- en spelbus voort
- Leg panna- en voetbalveldjes zoveel mogelijk aan in nabijheid van scholen
- Topsport is geen taak van de overheid: geen subsidie voor individuen en kampioenshuldigheden
- Geen sportevenementen op zondag en geen zondagsport
- Geen subsidie en medewerking aan regionale, nationale en internationale sportevenementen
- Zet in op een integraal accommodatiebeleid voor sport en cultuur

4.8 Kunst en cultuur

Kunst en cultuur vormen immateriële inspiratiebronnen voor het maatschappelijk-sociale leven. Voor kunst- en culturele vorming ziet de SGP een stimulerende rol voor de overheid weggelegd. De SGP verleent geen steun aan culturele activiteiten en kunstuitingen die aanstootgevend zijn of een godslasterlijk karakter hebben.

Culturele vorming

De SGP steunt het geven van subsidies voor culturele vorming. De muziekschool is daarvan een goed voorbeeld. Overheidssteun voor culturele vorming is bedoeld als aanvulling; van de deelnemers wordt een redelijke bijdrage verwacht. De SGP vindt het belangrijk dat kinderen van minima die deze bijdrage niet kunnen betalen ook de kans krijgen om zich muzikaal te ontwikkelen. Daarom vraagt de SGP aandacht voor Stichting Leerorkest. Deze stichting verleent instrumenten aan kinderen van minima via sociaalmaatschappelijke muziekonderwijsprogramma's. (Muziek)scholen kunnen een aanvraag doen om zo'n initiatief te starten als daar behoefte aan is.

De verschillende musea in onze gemeente zijn een aanwinst. Museum Nairac, Pluimveemuseum, Oude Ambachten & Speelgoed Museum, Borduurmuseum en Houtsnijmuseum zijn trekpleisters. De musea worden ook door de scholen bezocht. Het is waardevol dat kinderen en jongeren de historische en culturele wortels van hun woonplaats leren kennen. De musea moeten daarom laagdrempelig toegankelijk blijven voor scholen. De SGP ziet ook graag dat de gemeente de onderlinge samenwerking van musea stimuleert om daarmee museumbezoek laagdrempelig te houden voor iedereen.

Cultuurhistorisch onderwijs dat uitgaat van joodschristelijke wortels wil de SGP stimuleren. Om dat te bereiken wil de SGP samenwerking bevorderen tussen scholen en musea om eigen lesprogramma's te ontwikkelen. In Barneveld functioneert al jaren een goed en breed aanbod van cultuureducatie. Alle scholen maken hier graag gebruik van. De SGP is voorstander van continuering en uitbreiding van de cultuureducatie op de scholen in onze gemeente.

Cultuurplein 1 is een nieuw project in Barneveld dat cultuur in samenhang aanbiedt. Binnen het initiatief werken verschillende culturele instellingen samen. Als SGP staan we voor functionele samenwerking waardoor exploitatiekosten naar beneden kunnen. De kanttekening die de SGP bij dit initiatief maakt, is dat ze altijd kritisch blijft op kunstuitingen die tegen de Bijbel ingaan.

Concrete punten:

- Geen aanstootgevende of godslasterlijk activiteiten en kunstuitingen
- Vraag een redelijke bijdrage van deelnemers voor culturele vorming
- Wijs (muziek)scholen op Stichting Leerorkest voor kinderen van minima
- Bevorder cultuurhistorisch onderwijs d.m.v. eigen lesprogramma's en subsidie cultuureducatie
- Houdt musea laagdrempelig voor scholen

Monumenten zijn aanwinsten voor de gemeente

Het monumentenbeleid van de afgelopen jaren wil de SGP voortzetten. Monumenten houden herinneringen aan de geschiedenis levend en ze zijn een belangrijk deel van ons historisch erfgoed. De gemeente moet hier op een verantwoorde manier mee om gaan: oude gebouwen en boerderijen moeten zoveel mogelijk behouden blijven. De SGP vindt dat plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst een vrijwillige zaak is.

Het oude stationsgebouw van Barneveld Centrum was een monumentaal pand, gebouwd in 1901. De SGP staat positief tegenover een onderzoek naar de herbouw van het oude stationsgebouw.

Concrete punten:

- Zet huidige monumentenbeleid voort
- Plaatsing op de monumentenlijst is vrijwillig
- Behoudt oude gebouwen zoveel mogelijk
- Sta positief tegenover een onderzoek naar herbouw oude stationsgebouw Barneveld Centrum

Bibliotheek vervult belangrijke functie

Het is goed dat lezen in ons digitale tijdperk wordt gestimuleerd. De drie bibliotheken in de gemeente Barneveld vervullen hierin een belangrijke functie. De SGP is blij dat de kern Barneveld een goede locatie heeft in een markant gebouw. Ze wil dat de bibliotheek op deze locatie blijft, maar pleit wel voor een effectief gebruik van het gebouw om de kosten tegen te gaan. Dat geldt ook voor de andere locaties.

Het is goed dat kinderen al jong leren lezen, want jong geleerd is oud gedaan. Het gratis lidmaatschap voor kinderen vindt de SGP een goede regeling om het lezen te stimuleren.

Wat de SGP betreft is subsidie voor de bibliotheek een goede investering om lezen en alfabetisering te bevorderen. Met dit doel voor ogen ziet de SGP graag dat de gemeente zich herbezint op de subsidie van de bibliotheek.

Concrete punten:

- Alle locaties van de bibliotheek moeten blijven
- Maak als bibliotheek effectief gebruik van het hoofdgebouw voor kostenbesparing
- Gratis lidmaatschap voor kinderen is een goede regeling
- Bezin op de subsidie van de bibliotheek

Het Schaffelaartheater

Het congrescentrum van het theater komt voortdurend geld tekort. De SGP is van mening dat het theater zelf financieel het hoofd boven water moet houden. De subsidie moet daarom zoveel mogelijk verlaagd worden. Eventuele financiële steun wordt wat de SGP betreft niet ingezet voor theaterprogramma's en zondagse activiteiten.

Daarnaast ziet de SGP mogelijkheden om het Schaffelaartheater te verhuren aan amateurverenigingen voor andere tarieven dan professionele verenigingen en artiesten. Plaatselijke amateurverenigingen en organisaties – bijvoorbeeld koren – moeten deze zalen kunnen huren voor een lager bedrag. De SGP vindt het belangrijk dat er op die manier meer inkomsten komen. Tegelijk vervult het gebouw dan een bredere functie binnen de Barneveldse samenleving.

De SGP ziet graag dat de naam Schaffelaartheater wordt vervangen door een naam die de lading beter dekt van activiteiten die binnen het gebouw plaatsvinden.

Concrete punten:

- Het Schaffelaartheater houdt zelf het hoofd boven water
- Eventuele, financiële steun is niet voor theaterprogramma's en zondagse activiteiten
- Het Schaffelaartheater verhuurt zalen voor lagere tarieven aan amateurverenigingen
- Geef het Schaffelaartheater een andere naam die beter de lading dekt

5. AANDACHTSPUNTEN PER KERN

Na de inhoudelijke beschrijving van ons verkiezingsprogramma volgen hieronder de aandachtspunten per kern.

Barneveld

- De SGP wil dat de veiligheid binnen de wijken prioriteit krijgt. De genoemde maatregelen tegen inbraak in paragraaf 4.4 'Veiligheid voor en door iedereen' wil ze daarvoor inzetten.
- De SGP is voorstander van meer groen in Barneveld om de leefbaarheid te verbeteren.
- De Centrumvisie Barneveld moet ter hand worden genomen om een gevarieerd winkelaanbod te behouden.
- Er moet een onderzoek komen naar een extra bedrijventerrein tussen snelweg A30 en de Nijkerkerweg.
- Woningbouw blijft aan de orde, waarbij hoogbouw niet wordt uitgesloten. Een prima locatie daarvoor is Rijnvallei en omgeving.
- De SGP pleit voor een versnelde aanleg van de oostelijke rondweg om Barneveld in één fase.
- De lobby naar de provincie Gelderland voor een kwartiersverbinding op de Valleilijn tussen Barneveld en Ede-Wageningen wil de SGP versterken.

De Glind

- De SGP wil het dorpsplan voor De Glind verder ontwikkelen, met extra aandacht voor duurzaamheid en woningbouw in de kern.
- Naast 'zorgdorp' is De Glind ook een woonkern voor mensen die niet werkzaam zijn in de zorg. Er is voldoende woningbouw nodig om ook deze bewoners in De Glind te laten wonen.

Garderen

- In Garderen wil de SGP sociale huur- en koopwoningen realiseren, zodat ook jongeren een huis kunnen vinden in hun eigen kern.
- De SGP wil dat er een veilige oplossing komt voor de problemen met het vrachtverkeer in het centrum van Garderen.
- De SGP wil de parkeerproblemen in het centrum aanpakken.
- De SGP wil het toerisme voor de fietser en de wandelaar versterken in Garderen. Onder andere door fietspaden en klompenpaden te verbeteren. Daarnaast wil de SGP dat er voldoende elektrische oplaadpalen en picknickplaatsen worden geplaatst langs de routes.

Kootwijk

- De SGP is voor een veiliger Kootwijk. De verkeersveiligheid rond de Heetweg verdient extra aandacht (wordt gebruikt als sluiptweg met veel fietsende scholieren).
- De SGP vraagt de gemeente om een integrale benadering van de kerkenpaden, klompenpaden, fietspaden en ruiterspaden in Kootwijk. Ze vraagt om een goede fietsverbinding met Garderen en voldoende oplaadpalen voor elektrische fietsen.
- Met name tijdens piekdagen zijn er in Kootwijk grote parkeerproblemen. De SGP wil dat er onderzoek wordt gedaan naar deze parkeerproblemen zodat hiervoor een structurele oplossing komt.
- Kootwijk wil graag een dorps huis of wijkcentrum. De SGP pleit voor een onderzoek naar een afdoende oplossing om het verenigings- en sociale leven in deze kern te bevorderen. Te denken valt aan het neerzetten van een schaapskooi die de functie van dorps huis kan vervullen.

Kootwijkerbroek

- De verkeersveiligheid in het centrum van Kootwijkerbroek laat te wensen over. De SGP wil dat er aan de oostkant van Kootwijkerbroek een oplossing komt voor een goede verkeersafwikkeling van noord naar zuid.
- De fiets- en wandelroutes in en rond Kootwijkerbroek wil de SGP verbeteren en uitbouwen. Met name nieuwe routes die rond het dorp lopen zijn een aanwinst.
- Er moet extra ruimte voor bedrijven komen bovenop de huidige ruimte in Puurveen.
- De bibliotheek moet blijven in het Kulturhus.

Stroe

- In de komende raadsperiode wil de SGP de bedrijventerreinen Driehoek en Ruit tot ontwikkeling brengen.
- De SGP wil dat de eerstelijnsvoorziening van huisarts voor Stroe behouden blijft.
- De SGP pleit voor het aanpassen van de verkeerssituatie aan beide kanten van de spoorwegovergang in Stroe om het veiliger te maken. Ook wil de SGP het vrachtverkeer door Stroe weren.
- De SGP ziet Stroe als een dorp met groeipotentie.
- Er moet onderzoek komen naar de mogelijkheid van een treinstation in Stroe.

Terschuur/Zwartebroek

- De SGP wil in de komende raadsperiode een nieuwe school met bijbehorende gymzaal realiseren, waarbij de identiteit van de bestaande scholen wordt gerespecteerd.
- Bij nieuwbouw in Terschuur en Zwartebroek wil de SGP betaalbare starterswoningen realiseren. Tevens moet er voldoende ruimte zijn voor seniorenwoningen.
- De mogelijkheden voor uitbreiding van bedrijventerrein voor kleine bedrijven moeten maximaal worden benut.

Voorthuizen

- De SGP is voorstander van meer groen in het dorp Voorthuizen. Het idee om bomen te planten op eigen grond wil ze stimuleren.
- Er is een grote vraag in Voorthuizen naar meer appartementen voor senioren. De SGP wil dat daar bij nieuwbouw rekening mee wordt gehouden.
- Ook in Voorthuizen moet geen openstelling van winkels op zondag plaatsvinden.
- De Centrumvisie Voorthuizen moet ter hand worden genomen om een (gevarieerd) winkelaanbod te behouden.
- Het werklandschap in Voorthuizen (waar wonen en werken worden gecombineerd) moet worden gerealiseerd. Er moet onderzoek worden gedaan naar andere plekken om uit te vinden waar een dergelijk werklandschap kan worden gerealiseerd.

6. FINANCIËN EN INKOOP

6.1 Financieel beleid

Barneveld heeft goede voorzieningen, zoals een uniek winkelaanbod, (basis)scholen, zorginstellingen, kerken, etc. Dat maakt ons dorp tot een aantrekkelijke gemeente om te werken en te wonen. De SGP maakt zich sterk om het voorzieningenniveau aan te laten sluiten op onze levendige en groeiende gemeente.

Een goed financieel beleid is balanceren. Aan de ene kant kijkt de SGP vooruit door middel van investeringen en aan de andere kant wil ze risicovolle projecten vermijden. Die balans wordt ook gezocht voor de schulden van de gemeente. De SGP wenst een afname van de schulden, maar wil ook dat de gemeente ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen, werken en verkeer benut. Als het gaat om de grondexploitatie is een scherpe risicoanalyse onmisbaar.

In een gedegen financieel beleid past een sluitende meerjarenbegroting en voldoende reserve om tegenvallers nu en in de toekomst op te vangen. Dit is een terugkerend speerpunt voor de SGP. De afgelopen jaren is het gelukt om de begroting sluitend te krijgen. Die gezonde financiële situatie moet zo blijven.

Concrete punten:

- Laat voorzieningenniveau aansluiten op levendig en groeiend Barneveld
- Monitor schuldenpositie dring deze verder terug
- Meerjarenbegroting is sluitend
- Streef naar een reservepositie van minstens € 1.500,- per inwoner

6.2 Grondbeleid

De SGP is voorstander van een actief en tegelijk behoedzaam grondbeleid. Voor de realisatie van woningen en bedrijven is grond nodig. Het is niet verstandig om het beschikbaar stellen van grond aan derden over te laten. De gemeente moet dus daar waar mogelijk zelf grond kopen. Dat daardoor de netto schuldquote mogelijk stijgt en boven het landelijk gemiddelde of norm uitkomt, neemt de SGP op de koop toe. Daarbij is het wel belangrijk dat er voldoende adequate grondvoorraad staat tegenover de schuld.

Concreet punten:

- Voer een actief en tegelijk behoedzaam grondbeleid
- Zorg voor voldoende adequate grondvoorraad tegenover eventuele schuld

6.3 Keuzes maken bij bezuinigingen

Keuzes maken, daar draait het om bij de bezuinigingen. De SGP kiest voor het zo laag mogelijk houden van de algemene lasten. Komt er minder geld binnen, dan zoekt de SGP eerst naar besparingen of naar aanpassingen in het beleid. Bij de besparingen wil de SGP dat er ook gekeken wordt naar de

eigen bedrijfsvoering van de gemeente. Dit uitgangspunt is ook van toepassing bij het vaststellen van belastingen, leges en heffingen. Het argument voor kostendekkendheid mag niet leiden tot het verhogen van de belastingen om vervolgens 'te veel' uit te geven. Als belastingen verhoogd moeten worden – hoger dan de inflatiecorrectie – dan moet deze verhoging evenredig worden verdeeld over de verschillende belastingvormen.

Concrete punten:

- Houdt algemene lasten zo laag mogelijk
- Bezuinigingen gaan voor belastingverhoging
- Verdeel onvermijdelijke belastingverhoging evenredig over de verschillende belastingvormen

6.4 Zuinig en sober subsidiebeleid

De SGP staat voor een zuinig en verantwoord beheer van subsidies. Deze overheidssteun is gemeenschapsgeld. Subsidie moet daarom bijdragen aan het publieke nut en/of welzijn van de gemeente. De SGP verleent geen steun voor subsidieaanvragen van activiteiten waarbij de Tien geboden in het geding zijn.

Concrete punten:

- Zuinig en verantwoord beheer van subsidies
- Subsidies dienen het publieke nut en/of welzijn
- Geen steun voor subsidieaanvragen die tegen de Tien geboden ingaan

6.5 Inkoop en aanbestedingen

Inkopen van de gemeenten moeten zoveel mogelijk bij lokale of eventuele regionale bedrijven worden gedaan. De SGP vindt dat het inkoopbeleid daarvoor moet worden aangescherpt. Van de inkoop gaat nu namelijk veel via (Europese) aanbestedingen. Daarom wil de SGP dat de hiervoor gebruikte bestekken worden aangescherpt. De gemeente moet niet alleen kijken naar prijs en duurzaamheid, maar de SGP vindt dat de kwaliteit van de werkkuitvoering ook een belangrijk onderdeel is.

Concrete punten:

- Doe de gemeentelijke inkoop zoveel mogelijk lokaal
- Scherp bestekken aan bij aanbestedingen voor kwaliteitsverhoging van de werkkuitvoering

TOP 10 KANDIDATEN

Jan Top

Leendert de Knegt

Koos van der Tang

Guus Knapen

Wout Hazeleger

Arend Flier

Teunis den Boon

Elbert Wijnne

Gerwin Boswijk

Eric Pladdet

